

UCHWAŁA NR LXI/426/2023
RADY POWIATU GRODZISKIEGO

z dnia 28 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030

Na podstawie art. 19 pkt 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zmianami) oraz art. 12 pkt 11) ustawy z dnia 05 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r., poz. 1526 ze zmianami) Rada Powiatu Grodziskiego uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Powiatową Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Grodziskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Sebastian Skrzypczak

Załącznik do uchwały Nr LXI/426/2023
Rady Powiatu Grodziskiego
z dnia 28 listopada 2023 r.

POWIAT GRODZISKI

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030

Spis treści

I. WSTĘP	4
1. Proces i cel tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	4
2. Umocowanie prawne	6
3. Zadania powiatu jako jednostki samorządu terytorialnego wynikające z ustaw	7
3.1 Ustawa o samorządzie powiatowym	8
3.2 Ustawa o pomocy społecznej	8
3.3 Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.....	10
3.4 Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej	13
3.5 Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.....	14
4. Metodologia strategii i źródła danych	16
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA.....	17
1. Charakterystyka Powiatu Grodziskiego	18
1.1. Położenie terytorialno-administracyjne.....	18
1.2. Uwarunkowania demograficzne	19
2. Diagnoza występujących problemów społecznych w Powiecie Grodziskim.....	25
2.1. Ubóstwo.....	28
2.2. Bezrobocie	30
2.3. Niepełnosprawność.....	33
2.4. Przemoc domowa	39
2.5. Piecza zastępcza	42
2.6. Alkoholizm i narkomania	44
2.7. Bezdomność	47
3. Pomoc społeczna świadczona przez instytucje społeczne w Powiecie Grodziskim.....	48
3.1. Instytucje polityki społecznej państwa w Powiecie Grodziskim wobec problemów społecznych	49
3.2. Organizacje pozarządowe w Powiecie Grodziskim – ich charakterystyka, rola i wpływ na politykę społeczną	58
3.3. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji ustawy o pomocy społecznej.....	74
4. Podsumowanie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2022 r. oraz rekomendacje dla nowej strategii	77
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	78
1. Wizja rozwoju polityki społecznej w Powiecie Grodziskim.....	79
1.1. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia.....	79
1.2. Cel główny i cele szczegółowe, kierunki działań, podmioty realizujące i wskaźniki	84
2. Realizacja strategii.....	95
2.1. Źródła dofinansowania	95
2.2. Monitorowanie i ewaluacja	95

IV. ZAKOŃCZENIE.....	96
1. Spis tabel	97

I. WSTĘP

1. Proces i cel tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Grodziskiego to dokument służący wskazaniu kierunku, w którym powinna zmierzać polityka społeczna realizowana na terenie Powiatu Grodziskiego, wchodzącego w skład Województwa Wielkopolskiego, będąc tym samym jednostką samorządu terytorialną II stopnia podziału administracyjnego.

Politykę społeczną traktujemy jako przyjęty i realizowany przez władzę publiczną i organizacje pozarządowe zespół długofalowych działań na rzecz zaspokajania potrzeb i rozwiązywania problemów społecznych. Na poziomie władz powiatowych polega ona na profesjonalnym diagnozowaniu problemów społecznych, opracowywaniu i wdrażaniu optymalnych form pomocy, uwzględniając z jednej strony wykonywanie zadań zleczanych przez instytucje na szczeblu centralnym i wojewódzkim, z drugiej zaś specyfikę lokalnej społeczności i problemów społecznych, które jej dotyczą.

Obowiązek tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Dokument ten nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego obowiązek opracowania i realizacji terytorialnych strategii rozwiązywania problemów społecznych. Kompleksowa strategia obejmuje wszystkie obszary polityki społecznej, które powinny przyczynić się do lepszego funkcjonowania społeczności lokalnej, a w konsekwencji poprawy warunków życia mieszkańców danej społeczności lokalnej. Ustawodawca wskazuje również na niezbędne elementy, jakie powinna zawierać Strategia, a mianowicie: diagnozę sytuacji społecznej, prognozę zmian w zakresie objętym strategią, cele strategiczne projektowanych zmian, kierunki działań, sposób ich realizacji i ramy finansowe oraz wskaźniki realizacji działań.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem określającym priorytety przyszłych działań powiatu w zakresie polityki społecznej. Ma ona również pomóc w umocowaniu prawnym konkretnych działań, ma być także istotnym ogniwem w hierarchii dokumentów strategicznych poczynając od Narodowego Planu Rozwoju aż do strategii gminnych, zachowując w stosunku do nich pełną kompatybilność i komplementarność.

Wszelkie proponowane i podejmowane przedsięwzięcia opisane w Strategii powinny być prowadzone w oparciu o współdziałanie aktywnych podmiotów działających w regionie, będących głównie instytucjami podlegającymi władzom centralnym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym, lecz również organizacje pozarządowe, które w zakresie polityki społecznej powiatu pełnią nie tylko funkcję uzupełniającą, ale w niektórych aspektach wręcz wykonują zadania powiatu.

Przeprowadzona diagnoza pozwoliła nie tylko poznać, z jakimi problemami boryka się społeczeństwo Powiatu Grodziskiego, ale także określić, które z nich są najbardziej istotne i wymagają najszybszej interwencji ze strony instytucji publicznych.

Strategia ma również na celu rozpoznanie potencjału, jakim dysponuje Powiat Grodziski – tym potencjałem są zarówno instytucje publiczne działające na polu polityki społecznej jak i pozornie tylko niezwiązane z polityką społeczną zjawiska – rozwój sektora prywatnego, a także aktywność obywatelska wyrażająca się w dużej ilości organizacji pozarządowych.

Dzięki poznaniu występujących problemów oraz możliwego do wykorzystania potencjału można wskazać cele do realizacji, które w danym momencie są realne do osiągnięcia. Efektywność podejmowanych działań pomocowych uzależniona jest w dużej mierze od świadomości skutków, jakie wywołują zarówno w krótkiej, jak i w dłuższej perspektywie, w skali jednostki, społeczności lokalnej i ponadlokalnej.

Zawarte w niniejszej Strategii zadania do zrealizowania wychodzą poza dotychczasowe rozumienie pomocy społecznej jako wsparcia finansowego dla osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji materialnej. Tak rozumiana pomoc społeczna byłaby tylko redystrybucją dochodu narodowego i stanowiła doraźną pomoc dla beneficjentów. W dłuższej perspektywie prowadzi to do przyjęcia przez pewną część społeczeństwa postaw roszczeniowych i bierności w pokonywaniu trudności dnia codziennego. Realizacja zadań założonych w strategii spowoduje wzmocnienie postaw aktywnych oraz wspieranie osób i rodzin, które podejmują wysiłki mające na celu polepszeniu swojej sytuacji. Tylko poprzez wykorzystanie zasobów instytucjonalnych i kadrowych instytucji społecznych przy jednoczesnej postawie aktywności osób i rodzin zamieszkujących Powiat Grodziski jesteśmy w stanie trwale poprawić jakość życia wszystkich jego mieszkańców, a także rozwiązać problemy społeczne dotyczące w szczególności osoby najgorzej usytuowane, chroniąc ich tym samym przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Przy opracowaniu Strategii założono, że jej końcowym efektem będzie wskazanie rozwiązań dotyczących prowadzenia polityki społecznej przez władze Powiatu Grodziskiego w taki sposób, aby osiągnąć maksymalne korzyści dla ogółu mieszkańców poprzez rozwiązanie, bądź przynajmniej znaczące ograniczenie zjawisk, które w sposób negatywny oddziałują na sposób funkcjonowania wszystkich mieszkańców. Szczególnie skoncentrować się tu należy na problemach społecznych tych kategorii osób, które w szczególności uznać można jako zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Powyższa Strategia obejmuje okres od dnia 01 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2030 r.

2. Umocowanie prawne

Obowiązek tworzenia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, na mocy którego do zadań własnych powiatu należy „opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami”.

Na treść i realizację Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich m.in.:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego;
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

3. Zadania powiatu jako jednostki samorządu terytorialnego wynikające z ustaw

Zakres uprawnień, rola i pozycja samorządu powiatowego określona została ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym. Powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym, a także wyszczególnione zadania z zakresu edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, pomocy społecznej, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych czy przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy.

Organem wykonawczym powiatu jest Zarząd Powiatu, który zgodnie z ustawą o samorządzie powiatowym wykonuje uchwały rady powiatu i zadania powiatu określone przepisami prawa.

W zakresie polityki społecznej zadania własne jednostek samorządu powiatowego wykraczają poza możliwości i potrzeby jednostek niższego szczebla jakimi są gminy, czego przykładem jest obowiązek prowadzenia i rozwoju infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, czy prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy, a także powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami). Jest to także prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Samorząd powiatowy zobowiązany jest również do organizowania pomocy dla młodzieży mającej trudności w przystosowaniu się do dorosłego życia, w tym opuszczających domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży. Pomoc społeczna powiatu dotyczy również integracji cudzoziemców (którzy uzyskali w Rzeczypospolitej status uchodźcy) ze środowiskiem lokalnym oraz ich adaptację na rynku pracy. Powiat, w ramach zadań własnych, zobowiązany jest również do prowadzenia ośrodków interwencji kryzysowej, a także udzielania informacji o prawach osobom wymagających danej interwencji.

Władze powiatu mogą podejmować inne działania, niż wyżej wymienione zadania własne do wypełniania których zobowiązuje go ustawodawca, które jednocześnie wynikają z rozeznaczonych potrzeb społeczności lokalnej, w tym możliwość tworzenia i realizowania programów osłonowych i innych programów, np. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Powiat jako jednostka samorządu terytorialnego zobligowany jest wykonywać powyższe zadania,

a także przestrzegać przepisy ustalone w ustawach uchwalonych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej.

W dalszej części rozdziału wyszczególnionych zostało 5 najważniejszych z nich, jakimi są: ustawa o samorządzie powiatowym, ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, a także ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

3.1 Ustawa o samorządzie powiatowym

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym w art. 4 nakłada na powiat zakres i zadania o charakterze ponadgminnym, wskazując obszary działalności polityki społecznej takie jak: edukacja publiczna, promocja i ochrona zdrowia, wspierania rodziny i pieczy zastępczej, polityki prorodzinnej, wspierania osób niepełnosprawnych, a także transportu zbiorowego i dróg publicznych. Jednak szczegółowy zakres zadań powiatu w wyżej wymienionych obszarach sprecyzowany jest w ustawach uchwalanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, które dotyczą danej dziedziny. Ustawa o samorządzie powiatowym wskazuje również w jakich sprawach rada powiatu zobligowana jest do przygotowania i uchwalenia dokumentów programowych. Rada Powiatu upoważniona jest również do podejmowania uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi innych państw oraz uchwał o przystępowaniu do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych.

3.2 Ustawa o pomocy społecznej

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, uregulowała kwestie prawne niedoprecyzowane w ustawie o pomocy społecznej z 1990 r. i zobowiązała organy administracyjne na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego do ścisłego oparcia się na przepisach prawa. Ustawa utworzyła również nową kategorię pracowników służb społecznych - pracowników socjalnych oraz określiła warunki przyznawanej pomocy dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, ochrona macierzyństwa, bezrobocie, upośledzenie fizyczne i umysłowe, długotrwała choroba, alkoholizm, narkomania.

Ustawa przełożyła bardzo często stosowaną definicję, która mówi, że „pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.

Jednocześnie ustawa przyczyniła się do dalszej decentralizacji instytucji polityki społecznej oraz podziału kompetencji wobec poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Na poziomie

wojewódzkim były ustalane kierunki zmian i priorytety. Na poziomie powiatowym skupiano się na polityce rynku pracy, edukacji na poziomie średnim, pomocy rodzinie oraz osobom niepełnosprawnym. Poziom gminy odpowiadał za zwalczanie ubóstwa i edukację na poziomie podstawowym. Zadania polityki zdrowotnej były rozłożone na wszystkie trzy szczeble samorządów.

Jednak najważniejszą funkcją ustawy o pomocy społecznej miało być doprowadzenie do upodmiotowienia osób znajdujących się na marginesie życia społecznego, (których pogorszenie warunków życia okazało się w dużej mierze skutkiem transformacji ustrojowej), poprzez m.in. aktywizację społeczną i zawodową klientów, a nie wyłącznie udzielanie wsparcia w formie finansowej i materialnej. Ówczesne Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zaczęło także koordynować pracę dodatkowych instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu spośród których wymienić należy: placówki specjalistycznego poradnictwa (w tym rodzinnego), ośrodki wsparcia oraz ośrodki interwencji kryzysowej.

Artykuł 19 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, wyznacza zadania własne, które Ustawodawca nakłada na jednostkę samorządu terytorialnego jaką jest Powiat:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami;
- 2) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa;
- 3) przyznawanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki osobom opuszczającym domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze;
- 4) pomoc w integracji ze środowiskiem osób mających trudności w przystosowaniu się do życia, młodzieży opuszczającej domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę lub młodzieżowe ośrodki wychowawcze, mających braki w przystosowaniu się;

- 5) pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, mającym trudności w integracji ze środowiskiem;
- 6) prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym oraz umieszczanie w nich skierowanych osób;
- 7) prowadzenie mieszkań chronionych dla osób z terenu więcej niż jednej gminy oraz powiatowych ośrodków wsparcia, w tym domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, z wyłączeniem środowiskowych domów samopomocy i innych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 8) prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej;
- 9) udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach;
- 10) szkolenie i doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 11) doradztwo metodyczne dla kierowników i pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z terenu powiatu;
- 12) podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 13) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 14) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 15) utworzenie i utrzymywanie powiatowego centrum pomocy rodzinie, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników.

3.3 Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej uregulowała kwestie prawne związane ze wspieraniem rodziny i systemem pieczy zastępczej określając tym samym: zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (zadania gminy), sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków (zadania powiatu), zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, a także zadania w zakresie postępowania adopcyjnego (zadania województwa).

Zgodnie z zapisem Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniami własnymi powiatu są:

- opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych;
- organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;
- tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym;
- organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
  - grup wsparcia,
  - specjalistycznego poradnictwa;
  - wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku, niezbędnych badań lekarskich;
- prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46;
- kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

Do zadań powiatu należy również finansowanie:

- świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach

- preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
- pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,
  - szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego,
  - sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
  - przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8.

Zadaniami zleconymi powiatu z zakresu administracji rządowej są:

- realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu, o którym mowa w art. 187a ust. 1;
- finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3;
- finansowanie:
  - a) wydatków związanych z dowozem do rodziny zastępczej, rodzinnego domu dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, a także związanych z odwiezieniem dziecka, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na czas określony, jeżeli sposób i zasady pokrycia kosztów powrotu dziecka nie wynikają z orzeczenia lub informacji sądu lub innego organu państwa obcego,
  - b) średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka oraz świadczeń pieniężnych,
  - c) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne – dotyczących osób, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i pkt 2a, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych.

„Nowy” podział zadań Powiatu polegał na „przesunięciu” z samorządów powiatów do samorządów gmin części obowiązków związanych z opieką nad rodzinami borykającymi się z problemami natury opiekuńczo-wychowawczej, w celu nadania większej odpowiedzialności gmin za rodziny ze swego obszaru, a zarazem spadek liczby dzieci umieszczanych poza rodziną. Między innymi w tym celu Ustawodawca powołał instytucję asystenta rodziny, którego rola polega na pracy z rodzinami w taki sposób, aby wypełniały one swoje funkcje opiekuńczo-wychowawcze. Prawidłowy plan pracy z rodziną, polegający m.in. na udzielaniu pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych prowadzony jest po to, aby w możliwie jak największym stopniu ograniczać odbieranie dzieci rodzicom i przekazywanie ich do pieczy zastępczej.

Do kompetencji powiatowego centrum pomocy rodzinie przypisano wszystkie sprawy z zakresu pieczy zastępczej. Na kierowniku powiatowego centrum pomocy rodzinie spoczywa obowiązek współpracy z sądem w sprawach dotyczących opieki i wychowania dzieci, których rodzice zostali pozbawieni lub którym ograniczono władzę rodzicielską. Powinnością kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie jest składanie zarządowi powiatu corocznych sprawozdań z działalności powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz przedstawienie zestawienia potrzeb w zakresie systemu pieczy zastępczej. Na powiat zostały scedowane obowiązki z zakresu organizacji i finansowania rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych oraz rodzinnych domów dziecka.

3.4 Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej w art. 6. nakłada na organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego zadania mające na celu zneutralizować problem przemocy domowej. Ustawa została uchwalona, gdyż zasady określone w przepisach Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, nie poruszały w wystarczający sposób problemu przemocy w rodzinie oraz nie przedstawiały konkretnych rozwiązań, mających na celu ograniczać występowania tego zjawiska w polskim społeczeństwie.

Zgodnie z zapisem ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych powiatu należy:

- a. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy domowej;
- b. opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach

- zagrożonych przemocą domową;
- c. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;
- d. zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

3.5 Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych spośród wszystkich jednostek samorządu terytorialnego najwięcej zadań wyznacza powiatowi. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) przydziela powiatowi środki finansowe na realizację zadań wynikających z powyższej ustawy, a ich wysokość corocznie wyliczana jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13.05.2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym. Uchwałą Rady Powiatu środki te przyznawane są instytucjom realizującym ustawowe zadania powiatu w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, spośród których najważniejszymi są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, a także Powiatowe Urzędy Pracy oraz Stowarzyszenia, które zajmują się prowadzeniem Warsztatów Terapii Zajęciowej i Spółdzielnie Socjalne. Poniżej znajduje się wyszczególnienie zadań powiatu wynikających z art. 35a Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych:

- 1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:
  - a) rehabilitacji społecznej,
  - b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
  - c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
- 2) współpraca z instytucjami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizacji programów, o których mowa w pkt 1;
- 3) udostępnianie na potrzeby Pełnomocnika i samorządu województwa oraz przekazywanie właściwemu wojewodzie uchwalonych przez radę powiatu programów, o których mowa w pkt 1, oraz rocznej informacji z ich realizacji;
- 4) podejmowanie działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności;

- 5) opracowywanie i przedstawianie planów zadań i informacji z prowadzonej działalności ich udostępnianie na potrzeby samorządu województwa;
- 6) współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób;
- 7) finansowanie z Funduszu wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji, w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu;
- 8) dofinansowanie:
  - a) uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b) sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - c) zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
  - d) likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - e) rehabilitacji dzieci i młodzieży;
  - f) usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika,
  - g) zmiany samodzielnego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2020 r. poz. 1910 oraz z 2021 r. poz. 11), dotychczas zajmowanego przez osobę niepełnosprawną, w sytuacji braku możliwości zastosowania w tym lokalu lub w budynku racjonalnych usprawnień, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności lub jeżeli ich zastosowanie byłoby nieracjonalne ekonomicznie;
- 9) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej;
- 10) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie oraz przekwalifikowanie;
- 11) przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a i art.26g
- 12) przyznawanie środków, o których mowa w art. 12a ust. 1 i art. 26g ust. 1;
- 13) zlecanie zadań zgodnie z art. 36;
- 14) kierowanie osób niepełnosprawnych, które wymagają specjalistycznego programu

- szkolenia oraz rehabilitacji leczniczej i społecznej, do specjalistycznego ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej;
- 15) współpraca z organami rentowymi w zakresie wynikającym z odrębnych przepisów;
  - 16) doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne;
  - 17) współpraca z właściwym terenowo inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

4. Metodologia strategii i źródła danych

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2030 została opracowana w oparciu o aktywny i partnerski udział Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim, przedstawicieli jednostek organizacyjnych podlegających Powiatowi, ze szczególnym uwzględnieniem jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Dużą rolę odegrały również organizacje pozarządowe, które przedstawiły swój punkt widzenia dotyczący problemów społecznych mieszkańców i sposobów ich rozwiązywania.

Diagnozę przeprowadzono w oparciu o:

1. Programy operacyjne opracowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim:
  - Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2028,
  - Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023,
  - Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie 2016 – 2026.
2. Programy operacyjne opracowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej gmin Powiatu Grodziskiego: Granowo, Grodzisk, Kamieniec, Rakoniewice, Wielichowo:
  - Gminne Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych,
  - Gminne Programy Wspierania Rodzin,
  - Gminne Programy Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.
3. Sprawozdania statystyczne i merytoryczne Policji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
4. Sprawozdania opisowe i statystyczne z działalności jednostek organizacyjnych Powiatu,

takich jak m.in. Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grodzisku Wielkopolskim,

5. Dane z raportów Głównego Urzędu Statystycznego.

W tworzeniu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Grodziskim opracowanej na lata 2023 – 2030 partycypowali dyrektorzy i kierownicy wyżej wymienionych instytucji, którzy nie tylko udostępnili dane statystyczne, ale także wskazali na skale zjawisk problemów społecznych.

Przygotowanie Strategii miało na celu stworzenie podstaw merytorycznych, metodologicznych i organizacyjnych dla realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych w Powiecie Grodziskim. Praca, która została w tym celu wykonana, polegała więc na określeniu celów i kierunków działania na najbliższe lata. Fundamentem przedstawionej Strategii było maksymalne wykorzystanie istniejących zasobów instytucjonalnych i kadrowych, a także potencjału społeczeństwa obywatelskiego działającego w Powiecie Grodziskim.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Grodziskiego na lata 2023-2030 składa się z kilku części. Pierwsza z nich zawiera informacje ogólne dotyczące Powiatu Grodziskiego jako jednostki samorządu terytorialnego oraz gmin wchodzących w jego skład. Ukazano tu również specyfikę demograficzną ludności, uwzględniając również informacje dotyczące korzystania mieszkańców z edukacji i systemu opieki zdrowotnej. Druga i najważniejsza część tego rozdziału stanowi analizę występujących w Powiecie Grodziskim problemów społecznych, spośród których wyodrębnione zostały najistotniejsze z nich: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, przemoc w rodzinie i piecza zastępcza, uzależnienie od alkoholu i narkotyków, a także bezdomność.

Część diagnostyczna przedstawia pomoc społeczną świadczoną przez instytucje państwowe, a także organizacje pozarządowe wraz z ich charakterystyką, zasobami i narzędziami, którymi dysponują, a także rolą oraz wpływem na politykę społeczną Powiatu Grodziskiego. Na podstawie pozyskanych informacji z powyższych instytucji ukazane zostały działania instytucjonalne, w tym realizowane programy i projekty mające na celu przeciwdziałanie problemom społecznym dotyczącym mieszkańców powiatu.

1. Charakterystyka Powiatu Grodzkiego

1.1. Położenie terytorialno-administracyjne

Powiat Grodzki jest położony w południowo – zachodniej części województwa wielkopolskiego. Powstał w wyniku reformy samorządowej z 1998 roku, kiedy to ponownie powołano do życia powiaty, jako jednostki samorządowe. Dzięki nowemu podziałowi mapy administracyjnej Polski, powiat grodzki objął swoim zasięgiem administracyjnym pięć gmin:

- 1) Grodzisk - gmina miejsko-wiejska, którego siedzibą jest miasto Grodzisk Wielkopolski,
- 2) Rakoniewice - gmina miejsko-wiejska, którego siedzibą jest miasto Rakoniewice,
- 3) Wielichowo - gmina miejsko-wiejska, którego siedzibą jest miasto Wielichowo,
- 4) Granowo – gmina miejska, której siedzibą jest wieś Granowo,
- 5) Kamieniec – gmina wiejska, której siedzibą jest wieś Kamieniec,

Powiat jest usytuowany w sąsiedztwie powiatów: kościańskiego, nowotomyskiego, poznańskiego i wolsztyńskiego.

Głównymi drogami przebiegającymi w granicach powiatu są:

- droga krajowa nr 32 (DK32) Poznań – Zielona Góra,
- droga wojewódzka nr 308 (DW308) Nowy Tomyśl - Grodzisk Wielkopolski – Kościan, stanowiąca dojazd do autostrady Poznań – Świecko,
- droga wojewódzka nr 305 (DW305) Nowy Tomyśl - Wolsztyn, stanowiąca dojazd do autostrady Poznań – Świecko,
- droga wojewódzka nr 312 (DW312) Rakoniewice– Wielichowo – Czacz,
- droga powiatowa nr 2723P Opalenica – Grodzisk Wielkopolski,

- droga powiatowa nr 3577P Grodzisk Wielkopolski - Wielichowo,

Drogi wojewódzkie i powiatowe mają charakter dróg tranzytowych, co powoduje ich duże obciążenie.

Powiat Grodziski leży w zasięgu najmłodszego zlodowacenia tzw. bałtyckiego. Przez jego teren biegnie pas nizin nadodrzańskich, będących częścią Pradoliny Warciańsko – Odrzańskiej.

Dwa największe zbiorniki wodne, występujące na obszarze Powiatu Grodziskiego to Jezioro Strykowskie oraz otoczone lasami Jezioro Kuźnickie. Na terenie Powiatu rozlokowanych jest szereg pamiątek z przeszłości, zabytkowych świątyń, pałaców i dworaków.

Tabela 1. Informacje dotyczące powierzchni i ludności Powiatu Grodziskiego - dane 2021 r.

Jednostka terytorialna	Powierzchnia w km ²	Ludność	Ludność na 1km ²	Liczba kobiet na 100 mężczyzn	Przyrost naturalny	Saldo migracji na 1000 ludności
POWIAT GRODZISKI ogółem, w tym:	642 km ²	51 535	80,3	101	-69	-3,4
Gmina Wiejska Granowo	67 km ²	5 021	75,1	101	-10	-1,2
Gmina Miejsko-Wiejska Grodzisk Wielkopolski	133 km ²	20 367	153,6	102	11	1,9
Gmina Wiejska Kamieniec	133 km ²	6 237	46,6	99	-31	2,9
Gmina Miejsko-Wiejska Rakoniewice	201 km ²	13 197	65,7	100	-9	-3,5
Gmina Miejsko-Wiejska Wielichowo	108 km ²	6 713	62,4	100	-30	-14,3

Dane na podstawie GUS

1.2. Uwarunkowania demograficzne

Najważniejsze dane demograficzne Powiatu Grodziskiego, ujęte są w tabeli 1, która ukazuje liczbę ludności z podziałem na gminy wchodzące w skład Powiatu Grodziskiego, a także występującą w nich gęstość zaludnienia, wskaźnik feminizacji, przyrostu naturalnego oraz saldo migracji. Liczba mieszkańców zamieszkujących Powiat Grodziski, zgodnie z danymi GUS z 2021 r. wynosiła 51 535 osób. Pod względem ludnościowym największa w Powiecie Grodziskim jest gmina Grodzisk, w której zamieszkuje 20 367 osób.

Poziom zagęszczenia ludności w Powiecie Grodziskim wynosi 80,3 osób przypadających na 1 km².

Przyrost naturalny w Powiecie Grodziskim (traktowany jako różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych a liczbą zgonów), odnotowano na poziomie - 69.

Saldo migracji na 1000 mieszkańców w Powiecie Grodziskim (traktowane jako różnicamiędzy liczbą osób, które przybyły, a liczbą osób, które wyjechały na stałe z danej jednostki administracyjnej) oszacowano na poziomie -3,4. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest głównie migracja młodzieży na studia, która po zakończeniu nauki nie wraca do swoich rodzinnych miejscowości. Najniższy wskaźnik odnotowano w Gminie Wielichowo (-14,3). Gminami wchodzącymi w skład Powiatu Grodziskiego, w których odnotowano dodatnie saldo migracji, okazały się gmina Grodzisk (1,9) oraz gmina Kamieniec (2,9).

Tabela 2 Ludność Powiatu Grodziskiego według ekonomicznych grup wieku - dane 2021 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Podział procentowy	Mężczyźni	Kobiety
Wiek przedprodukcyjny	9 631	18,69 %	4 902	4 729
Wiek produkcyjny	32 541	63,14 %	17 446	15 095
Wiek poprodukcyjny	9 363	18,17 %	3 326	6 040
	51 535	100 %	25 674	25 864

Struktura demograficzna Powiatu Grodziskiego pod względem ekonomicznych grup wieku przedstawiona jest w tabeli 2. Liczba mieszkańców powiatu w wieku przedprodukcyjnym wynosi 9 631 co stanowi 18,69 % ludności, w wieku produkcyjnym 32 541 co stanowi 63,14 %, a w wieku poprodukcyjnym 9 363 co stanowi 18,17 %. Wynika z tego, że ludność Powiatu Grodziskiego jest społeczeństwem starzejącym się, ze względu na zmniejszający się odsetek dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, a także dalszy wzrost osób w wieku poprodukcyjnym (w zależności od wieku odchodzenia na emeryturę – od 60 do 67 lat). Jak widać, tendencje demograficzne w Powiecie Grodziskim odzwierciedlają sytuację w kraju, mimo niewielkiej rozbieżności świadczącej o tym, że proces starzenia się mieszkańców powiatu nie jest tak zaawansowany, jak przedstawia to statystyka w skali całej Polski.

Powyższe dane wykazują bardzo niepokojącą tendencję demograficzną, na którą składają się dwa główne czynniki. Po pierwsze, więcej osób opuszcza, niż melduje się na pobyt stały w Powiecie Grodziskim, o czym świadczy ujemne saldo migracji (-3,4). Po drugie zaś, przy zmniejszającej się liczbie osób w wieku produkcyjnym i małej dzietności, a także zwiększającym się odsetku osób w wieku poprodukcyjnym, czeka nas w perspektywie najbliższych kilkunastu lat załamanie się struktury

demograficznej, której skutki będą bardzo trudne do odwrócenia.

Kolejnym ze skutków starzejącej się struktury społecznej Powiatu Grodzkiego, będzie konieczność zapewnienia seniorom wysokiej jakości usług, w tym usług specjalistycznych, świadczonych m.in. w szerokiej sieci placówek medycznych. Tabela 3 wyszczególnia 14 podmiotów leczniczych zlokalizowanych na terenie Powiatu Grodzkiego, z których mają możliwość korzystać jego mieszkańcy.

Tabela 3 Wykaz podmiotów leczniczych z terenu Powiatu Grodzkiego

L.P.	Jednostka administracyjna	Kategoria placówki	Nazwa jednostki	Adres
1	Gmina Granowo	Podstawowa Opieka Zdrowotna	Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Almus”	Ul. Kolejowa 16 62-066 Granowo
2	Gmina Grodzisk Wielkopolski	Podstawowa Opieka Zdrowotna	Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Ochrona Zdrowia”	Ul. Mossego 25 62-065 Grodzisk Wielkopolski
		Podstawowa Opieka Zdrowotna Poradnie Specjalistyczne	Centrum Medycyny Rodzinnej	Osiedle Wojska Polskiego 111, 62-065 Grodzisk Wielkopolski
		Podstawowa Opieka Zdrowotna	Gabinet Lekarski Romuald Olszewski	Ul. Przemysłowa 1 62-065 Grodzisk Wielkopolski
		Poradnie Specjalistyczne	MEDIGRO Sp. z o. o. Sp. k.	Ul. Mossego 23 62-065 Grodzisk Wielkopolski
		Poradnie Specjalistyczne	Poradnia Zdrowia Psychicznego	Ul. Zbożowa 26 62-065 Grodzisk Wielkopolski
		Poradnie Specjalistyczne	Przychodnia Specjalistyczna NZOZ	Ul. Polna 4 62-065 Grodzisk Wielkopolski
		Szpital Poradnie Specjalistyczne	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej	Ul. Mossego 3 Ul. Mossego 17 62-065 Grodzisk Wielkopolski
3	Gmina Kamieniec	Podstawowa Opieka Zdrowotna	Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Salus”	Ul. Handlowa 16 64-061 Kamieniec
4	Gmina Rakoniewice	Podstawowa Opieka Zdrowotna	Przychodnia Lekarza Rodzinnego „Puls”	Ul. Krystyny 57 62-067 Rakoniewice
		Podstawowa Opieka Zdrowotna	Centrum Medyczne	Ul. Ogrodowa 11a 62-067 Rakoniewice
		Podstawowa Opieka Zdrowotna	Przychodnia Lekarza Rodzinnego	Ul. Wolsztyńska 27 62-068 Rostarzewo
5	Gmina Wielichowo	Podstawowa Opieka Zdrowotna	Przychodnia Lekarza Rodzinnego	Ul. Kościelna 2 64-050 Wielichowo
		Podstawowa Opieka Zdrowotna Poradnie Specjalistyczne	Centrum Medyczne „Salus”	Ul. Rakoniewicka 12 64-050 Wielichowo

Dane pochodzą z Wydziału Kadr, Spraw Społecznych i Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim

W Powiecie Grodzkim funkcjonują przedszkola oraz szkoły szczebla podstawowego, których organem prowadzącym jest gmina. W dalszej części rozdziału przedstawione są dane statystyczne ukazujące liczbę placówek edukacyjnych przypadających na każdą z gmin wchodzących

w skład Powiatu Grodziskiego, wraz z wyszczególnieniem ilości osób uczęszczających do wyżej wymienionych placówek w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022.

Na terenie Powiatu Grodziskiego funkcjonuje 27 przedszkoli, spośród których 22 to placówki typu publicznego (w tym 9 oddziałów przedszkolnych) i 5 niepublicznego (spośród których 3 zlokalizowane są na terenie Gminy Grodzisk i 1 na terenie Gminy Wielichowo i 1 na terenie Gminy Granowo). Jak wykazuje tabela 4, zanotowano wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli publicznych w roku szkolnym 2021/2022 (2301 dzieci) w porównaniu z rokiem szkolnym 2020/2021 (2162 dzieci). Odnotowano również wzrost liczby dzieci uczęszczających do przedszkoli niepublicznych w roku szkolnym 2021/2022 (197 dzieci), w porównaniu z rokiem szkolnym 2020/2021 (169 dzieci).

Tabela 4 Liczba dzieci w przedszkolach z terenu Powiatu Grodziskiego w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022

LP.	Jednostka Samorządu Terytorialnego	Liczba placówek publicznych	Liczba dzieci w placówkach publicznych		Liczba placówek niepublicznych	Liczba dzieci w placówkach niepublicznych	
			2020/2021	2021/2022		2020/2021	2021/2022
1	Gmina Granowo	2	254	257	0	0	0
2	Gmina Grodzisk Wielkopolski	6/5*	805	842	3	143	156
3	Gmina Kamieniec	3**	281	330	0	0	0
4	Gmina Rakoniewice	5	556	589	0	0	0
5	Gmina Wielichowo	4	266	283	1	26	41
Powiat Grodziski ogółem		20/19	2162	2301	4	169	197

*w liczbę placówek publicznych oraz liczbę dzieci w placówkach publicznych wliczono 4 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 oraz 3 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2021/2022

**w liczbę placówek publicznych oraz liczbę dzieci w placówkach publicznych wliczono 2 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2020/2021 oraz 2021/2022

Dane pochodzące ze statystyki udostępnionych przez Urzędy Gmin Powiatu Grodziskiego

W Powiecie Grodziskim funkcjonują 22 szkoły podstawowe. 20 z nich to szkoły publiczne, do których w roku szkolnym 2020/2021 uczęszczało 4741 uczniów, czyli o 282 więcej niż w roku szkolnym 2021/2022 (w którym uczęszczało 4459 uczniów). Wzrost liczby uczniów odnotowano za to w dwóch szkołach podstawowych niepublicznych, zlokalizowanych w Gminie Grodzisk - z 91 uczniów w roku szkolnym 2020/2021 do 115 uczniów w roku szkolnym 2021/2022. W Gminie Wielichowo liczba uczniów ww. latach utrzymuje się na tym samym poziomie. Szczegółowy wykaz uczniów szkół podstawowych w podziale na gminy wchodzące w skład Powiatu Grodziskiego,

przedstawiony jest w tabeli 5.

Tabela 5 Liczba dzieci w szkołach podstawowych z terenu Powiatu Grodziskiego w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022

LP.	Jednostka Samorządu Terytorialnego	Liczba placówek publicznych	Liczba dzieci w placówkach publicznych		Liczba placówek niepublicznych	Liczba dzieci w placówkach niepublicznych	
			2020/2021	2021/2022		2020/2021	2021/2022
1	Gmina Granowo	2	486	507	0	0	0
2	Gmina Grodzisk Wielkopolski	7	1814	1835	1	65	74
3	Gmina Kamieniec	3	590	578	0	0	0
4	Gmina Rakoniewice	5	1271	1256	0	0	0
5	Gmina Wielichowo	3	580	283	1	26	41
Powiat Grodziski ogółem		20	4741	4459	2	91	115

Dane pochodzące ze statystyki udostępnionych przez Urzędu Gmin Powiatu Grodziskiego

Na terenie Powiatu Grodziskiego funkcjonują trzy szkoły ponadpodstawowe, których organem prowadzącym jest Powiat. Ich wyszczególnienie, wraz z liczbą uczniów i absolwentów w roku szkolnym 2020/2021 oraz 2021/2022 znajduje się w Tabeli 6. Łącznie, we wszystkich przedstawionych poniżej szkołach, tzn. Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego w Grodzisku Wielkopolskim, Technikum w Zespole Szkół Technicznych im. E. Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim i w Branżowej Szkole I Stopnia w Zespole Szkół Technicznych im. E. Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim, w roku szkolnym 2020/2021 uczyło się 2056 uczniów, natomiast w roku szkolnym 2021/2022 uczyło się 2075. Łączna liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych Powiatu Grodziskiego zwiększyła się z 406 uczniów w roku szkolnym 2020/2021 do 591 uczniów w roku szkolnym 2021/2022.

Tabela 6 Liczba uczniów i absolwentów publicznych szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022

LP.	Nazwa szkoły i adres	Liczba dzieci w placówkach publicznych		Liczba dzieci w placówkach niepublicznych	
		2020/2021	2021/2022	2020/2021	2021/2022
1	Liceum Ogólnokształcące im. Juliusza Słowackiego Ul. 3 Maja 7 62-065 Grodzisk Wielkopolski	371	370	84	87
2	Zespół Szkół Technicznych im. E. Kwiatkowskiego Technikum nr 1 Żwirki i Wigury 2 62-065 Grodzisk Wielkopolski	974	995	160	182
3	Zespół Szkół Technicznych im. E. Kwiatkowskiego Branżowa Szkoła I Stopnia Nr 1 Żwirki i Wigury 2 62-065 Grodzisk Wielkopolski	711	710	162	322
Razem		2056	2075	406	591

Dane pochodzące ze statystyki udostępnionych przez Wydział Oświaty, Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim

Tabela 7 ukazuje liczbę uczniów szkół ponadgimnazjalnych o charakterze niepublicznym: Liceum Ogólnokształcące, ul. Żwirki i Wigury 2 dla Dorosłych w Grodzisku Wielkopolskim, Szkołę Policealną ul. Żwirki i Wigury 2 w Grodzisku Wielkopolskim.

W tabeli 7 zaobserwować można tendencję spadkową liczby uczniów i absolwentów Liceum Ogólnokształcącego. 230 uczniów w roku szkolnym 2020/2021 i 100 absolwentów wobec 192 w roku szkolnym 2021/2022 i 96 absolwentów. W Policealnej Szkole wykazano natomiast wzrost liczby uczniów i spadek liczby absolwentów, tj. 47 uczniów w roku szkolnym 2020/2021 i 20 absolwentów wobec 64 w roku szkolnym 2021/2022 i 18 absolwentów.

Tabela 7 Liczba uczniów i absolwentów niepublicznych szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022

LP.	Nazwa szkoły i adres	Liczba uczniów		Liczba absolwentów	
		2020/2021	2021/2022	2020/2021	2021/2022
1	Liceum Ogólnokształcące w Centrum Kształcenia dla Dorosłych Ul. Żwirki i Wigury 2 62-065 Grodzisk Wielkopolski	230	192	100	96
2	Policealna Szkoła Żwirki i Wigury 2 62-065 Grodzisk Wielkopolski	47	64	20	18
Razem		277	256	120	114

Dane pochodzące ze statystyki udostępnionych przez Wydział Oświaty, Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim

2. Diagnoza występujących problemów społecznych w Powiecie Grodziskim

Kolejna część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Grodziskiego na lata 2023-2030 jest diagnozą występujących na terenie powiatu problemów społecznych. Jej celem jest wyodrębnienie najistotniejszych problemów społecznych występujących w Powiecie Grodziskim oraz ich charakterystyka, wyszczególnienie przyczyn ich występowania, skali zjawiska, a także ukazanie konsekwencji poruszanego w analizie problemu dla społeczności lokalnej. Ważną częścią diagnozy są wnioski stawiane w oparciu o przeprowadzaną analizę, które zostały przedstawione pod koniec każdego podrozdziału.

Skupiamy się zatem w niniejszym opracowaniu na zawężonym obszarze polityki społecznej, który skupia się głównie na rozwiązywaniu problemów społecznych i jest prowadzony przez wyspecjalizowane instytucje pomocy społecznej państwa. Jednocześnie zdajemy sobie sprawę z tego, że problemy społeczne wykraczają daleko poza granice tego co nazywamy instytucjonalną pomocą społeczną. Chodzi tu o takie podmioty, które mają wpływ na standard życia mieszkańców i są przez nie postrzegane jako kwestie o podstawowym znaczeniu, jak chociażby służby zdrowia, czy też funkcjonowanie oświaty i stan bezpieczeństwa publicznego. Nieefektywne funkcjonowanie powyższych systemów w konsekwencji może intensyfikować problemy, za których rozwiązywanie odpowiedzialna jest instytucjonalna pomoc społeczna. Takie zawężenie samej diagnozy było zabiegiem celowym i służyło wyszczególnieniu zakresu wytyczonych zadań. Strategia Rozwoju Powiatu Grodziskiego w sposób całościowy ukazuje problemy powiatu i zawierające szeroko

zakreślone programy działań dla obszarów niezwiązanych ściśle z zagadnieniami poruszonymi w tej pracy. Dlatego założyliśmy, iż niepotrzebne byłoby powielanie przyjętych w powyższych dokumentach rozwiązań.

W opracowywanej Strategii koncentrujemy się więc na zjawiskach dotyczących mieszkańców powiatu, z którymi wiąże się udzielenie wsparcia przez stawiające na aktywizację społeczną instytucje pomocy społecznej, jak i stawiający na aktywizację zawodową Powiatowy Urząd Pracy.

Spośród najważniejszych problemów społecznych oprócz problemu ubóstwa, bezrobocia i niepełnosprawności, analizie została poddana również kwestia osób starszych, która staje się coraz bardziej odczuwalna ze względu na starzejącą się strukturę społeczną. W Strategii ukazana została również tak drażliwa kwestia jak przemoc domowa, problem pieczy zastępczej, a także uzależnienie od używek, ze szczególnym uwzględnieniem problemu narkomanii i alkoholizmu.

Analiza każdego z poszczególnych problemów opracowana jest w oparciu o dane statystyczne instytucji społecznych, a także programów i projektów przez nie realizowanych, które to zgodnie z przydzielonymi im zadaniami własnymi świadczą pomoc na rzecz osób, które danymi problemami są dotknięte. W analizie niezwykle cenne okazały się także sugestie wyrażone przez dyrektorów i kierowników instytucji, z którymi nawiązany został kontakt, dotyczące tego, w jakim kierunku powinna rozwijać się polityka społeczna realizowana przez władzę Powiatu Grodziskiego w kontekście zakresu ich działalności. Według danych ośrodków pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie Powiatu Grodziskiego, najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej są: długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.

Wykaz problemów społecznych z którymi zmagają się obywatele powiatu dobrze odzwierciedla tabela 8, w której przedstawione zostały powody ubiegania się o pomoc ośrodków pomocy społecznej zlokalizowanych na terenie Powiatu Grodziskiego.

Tabela 8 Powody ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej zsumowane dane z Ośrodków Pomocy Społecznej w Grodzisku Wlkp. w latach 2019-2022

Powód trudnej sytuacji osób w rodzinach	Liczba rodzin								Liczba osób w rodzinach			
	Ogółem				W tym: na wsi				2019	2020	2021	2022
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022				
Ubóstwo	331	282	241	239	182	154	123	135	702	502	397	385
Sieroctwo	0	1	2	1	0	1	2	1	0	4	12	4
Bezdomność	63	57	59	62	24	29	33	39	66	57	60	63
Bezrobocie	218	181	162	173	131	112	92	108	579	468	412	375
Niepełnosprawność	455	399	357	322	285	221	211	201	852	683	610	526
Długotrwała lub ciężka choroba	495	424	383	387	312	252	229	246	944	779	672	644
Przemoc w rodzinie	2	5	8	3	1	3	3	1	8	15	24	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	195	154	126	109	151	104	88	83	943	684	613	515
W tym: wielodzietność	117	86	85	63	94	70	64	49	635	457	449	334
Bezrobocie	92	81	83	95	62	55	52	62	291	224	212	210
Niepełnosprawność	155	152	165	147	120	108	122	116	343	270	283	239
Ciężka lub długotrwała choroba	111	114	133	138	86	81	107	117	271	235	233	235
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ogółem	104	98	95	89	64	58	63	60	354	327	80	309
W tym: rodziny niepełne	65	61	61	51	34	30	36	32	204	45	189	162
Rodziny wielodzietne	18	18	15	19	13	12	11	15	103	91	80	100
Przemoc w rodzinie	12	13	8	2	2	5	3	0	39	37	24	5
Alkoholizm	80	71	70	68	37	35	32	29	123	102	94	91
Narkomania	1	2	2	4	0	0	0	1	1	2	2	4
Trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	2	10	15	3	2	4	12	8	3	11	18
Alkoholizm lub narkomania	42	49	41	44	32	30	29	32	66	74	56	65
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	21	24	12	9	4	12	10	5	44	68	33	27
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	1	1	0	0	1	1	0	0	1	2

Opracowano na podstawie informacji przekazanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Grodzkiego

Jak wykazuje tabela 8, najczęstszym powodem udzielania wsparcia przez Ośrodki Pomocy Społecznej w Powiecie Grodziskim jest długotrwała lub ciężka choroba. W 2019 roku z tego powodu objęto wsparciem 495 rodzin, w skład których wchodziły 944 osoby, w 2020 roku 424 rodziny, w skład których wchodziło 779 osób, w roku 2021 383 rodzin, w skład których wchodziło 672 osoby natomiast w roku 2022 było to 387 rodzin i 644 osoby w rodzinie.

Kolejne powody uzasadniające otrzymanie świadczeń to: niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezdomność, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego przemoc domowa.

2.1. Ubóstwo

Ubóstwo, w najogólniejszym sensie to niemożność osiągnięcia minimalnego standardu życiowego, któremu towarzyszy stan niedostatku materialnego, uniemożliwiający zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, z ciągiem wynikających z tego tytułu konsekwencji. W ekonomii ubóstwo jest zjawiskiem względnie w prosty sposób mierzalnym, przy pomocy dochodu przypadającego na gospodarstwo domowe. Najbardziej znanym i najczęściej stosowanym rozróżnieniem poszczególnych granic ubóstwa jest podział stosowany w instytucjach zajmujących się realnym pomiarem skali i zakresu tego zjawiska, takich jak Główny Urząd Statystyczny, a także Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Na podstawie owych wyliczeń, osoby ubogie mają prawo ubiegania się o pomoc materialną i niematerialną:

- a) Relatywna granica ubóstwa – uznająca mniej niż 50 procent średnich dochodów gospodarstw domowych w Polsce. GUS w 2021 roku uznał tę granicę na poziomie 909 zł dla jednoosobowego gospodarstwa domowego, 2454 dla 4-osobowego gospodarstwa domowego.
- b) Ustawowa granica ubóstwa – wyznaczana przez Ustawę o pomocy społecznej i określająca dochód, którego nie należy przekroczyć, aby ubiegać się o pomoc udzielaną przez ośrodki pomocy społecznej. Od 2022 r. wartości progowe dla gospodarstwa 1-osobowego wynosiły 776 zł, natomiast dla osoby w gospodarstwie wieloosobowym – 600 zł.
- c) Skrajna granica ubóstwa - poziom minimum egzystencji obliczany jest przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Poniżej tego progu jednostka nie może zaspokoić podstawowych biologicznie potrzeb, a ich oddalanie w czasie prowadzi do biologicznego wyniszczenia. Zgodnie z raportem Instytutu Pracy i Spraw Społecznych z kwietnia 2021 r. minimum

egzystencji za 2020 r. dla najbardziej typowej rodziny (gospodarstwo z dwojgiem dzieci na utrzymaniu) oszacowano na 2 099,17 zł (1 049,59 zł na osobę). Koszyk minimum przeżycia dla osoby samotnej w wieku produkcyjnym wyniósł 1 265,94 zł, a dla samotnego emeryta 1 246,49 zł.

W tabeli 9 przedstawione zostały formy wsparcia świadczone przez ośrodki pomocy społecznej zlokalizowane na terenie Powiatu Grodziskiego. Najczęstszą z nich jest praca socjalna, którą objętych w samym 2019 r. było 1042 rodzin, w skład których wchodziło 2201 osób. Dla porównania w 2020 r. pracą socjalną objętych było 856 osób, w roku 2021 pracą socjalną objętych było 1072 osób, natomiast w roku 2022 było to 1205 osób. Zaobserwowano tendencję ustabilizowaną w roku 2021 i 2022, nastąpiła natomiast tendencja wysokowzrostowa w porównaniu roku 2022 do 2019. Realizuje się usługi społeczne nastawione na formy wsparcia służące usamodzielnieniu ekonomicznemu i społecznemu jednostek i ich rodzin.

Tabela 9 Formy wsparcia świadczone przez Ośrodki Pomocy Społecznej zlokalizowane na terenie Powiatu Grodziskiego w latach 2019-2022

Forma wsparcia	Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłek stały	407	789	377	664	176	231	179	210
Zasiłek okresowy	167	397	147	298	116	2020	120	249
Zasiłki celowe	637	1412	656	1334	508	1107	449	830
Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie	0	0	0	0	0	0	0	0
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	0	0	0	0	0	0	0	0
Praca socjalna	1042	2201	856	2024	1072	2364	1205	2305
Sprawienie pogrzebu	0	0	8	12	1	1	3	3
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	34	38	36	43	37	48	39	51
Ośrodek wsparcia	17	17	9	9	4	4	4	4
Rodzinny dom pomocy	0	0	0	0	0	0	0	0
Mieszkanie chronione	4	4	17	17	13	13	18	18
Dom pomocy społecznej	41	41	41	41	45	45	48	48
RAZEM	2349	4889	2147	4442	1972	4033	2064	3718

Opracowano na podstawie informacji przekazanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej gmin Powiatu Grodziskiego

Statystyki ukazane w tabeli 10 ukazują tendencję spadkową, świadczącą o zmniejszającej się ilości klientów pomocy społecznej w Powiecie Grodziskim. Najczęstszym typem rodzin otrzymującym wsparcie ze strony ośrodków pomocy społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego są rodziny z dziećmi. W 2019 r. udzielono pomocy 407, w 2020 r. 254 z nich. W 2021 r. pomocy udzielono 426 rodzinom natomiast w roku 2022 było to 337 rodzin. Mimo starzejącego się demograficznie społeczeństwa, zmniejsza się również liczba seniorów korzystających z instytucjonalnego wsparcia pomocowego. Widzimy jednak, iż wzrost nastąpił w 2021 r., czyli w roku, w którym Ośrodki Pomocy Społecznej znacząco wspomagały rodziny i seniorów w związku z realizacją zadań związanych z pandemią.

Tabela 10 Typy rodzin objętych pomocą społeczną - zsumowane dane z Ośrodków Pomocy Społecznej w Powiecie Grodziskim

Typ rodzin	Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny z dziećmi	407	1704	254	1485	426	1632	337	1322
Rodziny niepełne	112	344	115	349	176	500	130	380
Rodziny emerytów i rencistów	313	436	371	544	334	512	221	470
Razem	853	1930	590	2304	915	2568	838	2246

Opracowano na podstawie informacji przekazanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej gmin Powiatu Grodziskiego

2.2. Bezrobocie

Bezrobocie to zjawisko społeczne przejawiające się brakiem dostępu do pracy zarobkowej dla osób zdolnych do pracy i gotowych tą pracę podjąć na typowych warunkach płacowych występujących w gospodarce.

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. definiuje osobę bezrobotną jako osobę, która bezpośrednio przed rejestracją jako bezrobotna była zatrudniona nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres co najmniej 6 miesięcy, oraz osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co

najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy(...).

Obowiązująca w Polsce stopa bezrobocia jest wskaźnikiem określającym stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowych Urzędach Pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo.

Według obliczeń Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim, na terenie Powiatu Grodziskiego od 2019 r. następuje regularny wzrost zarejestrowanej liczby bezrobotnych. W 2019 r. było to 763 osób, w 2020 r. - 929 osób, w 2021 - 935 osób natomiast w roku 2022 - 950 osób. Tabela przedstawia szczegółowe zestawienie bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Wielkopolskim w dniu 31.12.2019 r., 31.12.2020 r. 31.12.2021 r. i 31.12.2022 r. według gmin, w których zamieszkują bezrobotni.

Tabela 11 Liczba bezrobotnych z poszczególnych jednostek administracyjnych Powiatu Grodziskiego według stanu na 31.12.2019 r., 31.12.2020 r., 31.12.2021 r. i 31.12.2022 r.

LP.	Jednostka administracyjna	Stan na 31.12.2019	Stan na 31.12.2020	Stan na 31.12.2021	Stan na 31.12.2022
1	Gmina Granowo	70	92	88	107
2	Gmina Grodzisk Wielkopolski	338	379	397	418
3	Gmina Kamieniec	88	127	108	113
4	Gmina Rakoniewice	195	239	260	223
5	Gmina Wielichowo	72	92	82	89
Powiat Grodziski ogółem		763	929	935	950

Dane pochodzące ze statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim

Tabela 12 przedstawia kategorie osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Wielkopolskim. Wynika z niej, że zwiększa się średni odsetek bezrobotnych kobiet w latach 2019-2022 to 59%. W pozostałych kategoriach osób bezrobotnych, takich jak: osoby z prawem do zasiłku, mieszkańcy wsi, długotrwale bezrobotni, osoby bez kwalifikacji zawodowych, osoby bez doświadczenia zawodowego oraz niepełnosprawni - również odnotowano wzrost liczby osób zarejestrowanych.

Tabela 12 Bezrobotni z terenu Powiatu Grodziskiego zarejestrowani w PUP

LP.	Czas pozostawania bez pracy	Liczba bezrobotnych spośród 763 zarejestrowanych stan na 31.12.2019	Udział %	Liczba bezrobotnych spośród zarejestrowanych stan na 31.12.2020	Udział %	Liczba bezrobotnych spośród zarejestrowanych stan na 31.12.2021	Udział %	Liczba bezrobotnych spośród zarejestrowanych stan na 31.12.2022	Udział %
1	Kobiety	454	59,5	561	60,39	561	60	533	56,11
2	Osoby z prawem do zasiłku	172	22,54	173	18,62	154	16,47	168	17,68
3	Zamieszkali na wsi	485	63,56	601	64,69	602	64,39	607	63,89
4	Osoby do 25 roku życia	120	15,73	148	15,93	117	12,51	144	15,16
5	Długotrwale bezrobotni	305	39,97	374	40,26	444	47,49	461	48,53
6	Osoby powyżej 50 roku życia	203	26,61	226	24,33	253	27,06	259	27,26
7	Osoby bez kwalifikacji zawodowych	205	26,87	280	30,14	276	29,52	293	30,84
8	Osoby bez doświadczenia zawodowego	99	12,98	122	13,13	106	11,34	110	11,58
9	Niepełnosprawni	76	9,96	86	9,26	103	11,02	97	10,21

Dane pochodzące ze statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim

Tabela 13 ukazuje liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Grodzisku Wielkopolskim skategoryzowanych według wieku. W prawie wszystkich kategoriach wiekowych liczba bezrobotnych uległa zwiększeniu, porównując rok 2019 do roku 2022.

Tabela 13 Bezrobotni według wieku z terenu Powiatu Grodziskiego zarejestrowani w PUP

Lp.	Wiek	Stan na 31.12.2019	Udział %	Stan na 31.12.2020	Udział %	Stan na 31.12.2021	Udział %	Stan na 31.12.2022	Udział %
1.	18-24	120	15,73	148	15,93	117	12,51	144	15,16
2.	25-34	210	27,52	262	28,2	259	27,70	258	27,16
3.	35-44	161	21,10	199	21,42	207	22,14	205	21,58
4.	45-54	133	17,43	173	8,62	202	21,60	199	20,95
5.	55-59	96	12,58	101	10,87	100	10,70	93	9,79
6.	60+	43	5,64	46	4,95	50	5,53	51	5,37
RAZEM		763		929		935		950	

Dane pochodzące ze statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Grodzisku Wielkopolskim

2.3. Niepełnosprawność

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych dotyczy osób niepełnosprawnych tj. takich, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem: o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

Aktualnie orzeka się o stopniu niepełnosprawności. Orzecznictwo takie prowadzą powiatowe zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności (w miastach na prawach powiatu — miejskie zespoły ds. orzekania). Art. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, wyznacza 3 aktualnie obowiązujące stopnie niepełnosprawności:

Do **znacznego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Do **umiarkowanego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Do **lekkiego stopnia niepełnosprawności** zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Jak wykazuje tabela 14, w Powiecie Grodziskim zamieszkiwało 1 480 osób, którym orzeczono niepełnosprawność (dane na 2022 rok). Ponad połowa z nich (775 osób) posiada orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym. Dane na rok 2022 r. wskazują, że niepełnosprawni w stopniu znacznym (384 osoby) zaczęli przeważać nad niepełnosprawnymi w stopniu lekkim (321 osób). Podobnie wygląda w roku 2019, 2020 i 2021. Dostrzec można, że większość stanowią kobiety. W 2019 r. kobiety stanowiły 57,10 % osób orzeczonych przez PZOON w Grodzisku Wielkopolskim, w roku 2020 r. stanowiły 55,59 %, w roku 2021 stanowiły 55,24%, natomiast w roku 2022 stanowiły 57,57 %. Można to uzasadnić tym, że kobiety dłużej żyją i co jest tego konsekwencją, częstszą zapadalnością na choroby wieku starczego.

Tabela 14 Podział osób zarejestrowanych w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim

Stopień niepełnosprawności	2019	2020	2021	2022
Lekki	380	445	474	384
Umiarkowany	689	728	818	775
Znaczny	276	247	312	321
RAZEM	1345	1421	1604	1480
Kobiety	768	790	886	852
Mężczyźni	577	631	718	628

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim

Tabela 15 przedstawia zróżnicowanie wiekowe osób niepełnosprawnych zamieszkałych w Powiecie Grodziskim. Widać tutaj silną korelację wieku i niepełnosprawności. Najliczniejszą kategorią wiekową wśród niepełnosprawnych, są osoby w przedziale 41 - 60 lat, a w drugiej kolejności osoby powyżej 60 roku życia. Tabela ukazuje zaistniałą na przestrzeni lat 2019 – 2022 tendencję wzrostową. Pierwsza z nich dotyczy zwiększającej się ogólnej liczby osób ze stwierdzonym orzeczeniem niepełnosprawności (w 2019 r. – 1484, w roku 2020- 1565 osób, w roku 2021 – 1739 osób a w roku 2022 – 1606 osób). Drugą jest zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych w najwyższych kategoriach wiekowych – 41 - 60 lat (wzrost z 571 w 2019 r. do 682 w 2022 r.), oraz 60 i więcej (wzrost z 512 w 2019 r. do 603 w 2022 r.).

Tabela 15 Liczba wydanych orzeczeń w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim

Kategoria	Wiek	2019	2020	2021	2022
Dzieci	0-3	47	31	38	30
	4-7	39	37	32	44
	8-16	53	76	65	52
Dorośli	16-25	82	103	93	99
	26-40	180	157	175	154
	41-60	571	619	682	624
	60+	512	542	654	603
Razem		1484	1565	1739	1606
Kobiety		824	855	939	897
Mężczyźni		660	710	800	709

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim

Podstawowym powodem ubiegania się o przyznanie stopnia niepełnosprawności, z podziałem na wiek wnioskodawcy i cele podstawowe wykazuje tabela 16. W roku 2019 powyżej 16 roku życia

ubiegali się o orzeczenie przede wszystkim dla odpowiedniego zatrudnienia (540 osób), dla uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego (399 osób), korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji - korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki (185 osób). W przypadku wnioskodawców poniżej 16 roku życia głównymi powodami ubiegania się o orzeczenie były: uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego (94 osoby), uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (61 osoby), korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (26 osoby).

W roku 2020 obserwowany jest spadek wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności. W grupie wiekowej powyżej 16 lat: najwięcej wniosków było w celu uzyskania odpowiedniego zatrudnienia (492 osoby), uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (327 osoby), korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji - korzystanie z usług (156 osoby). W grupie poniżej 16 lat celem podstawowym uzyskania orzeczenia były: uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego (60 osób), uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (51 osoby) oraz korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (15 osób).

W roku 2021 obserwowany jest wzrost wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności. W grupie wiekowej powyżej 16 lat najwięcej wniosków było w celu odpowiedniego zatrudnienia (622 osób), następnie uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (440 osób), korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji - korzystanie z usług (273 osoby). W grupie poniżej 16 lat celem podstawowym uzyskania orzeczenia były: uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego (89 osób), uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (59 osoby) oraz korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (18 osób).

W roku 2022 w grupie wiekowej powyżej 16 lat najwięcej wniosków było w celu odpowiedniego zatrudnienia (551 osób), następnie uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (374 osób), korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji - korzystanie z usług (219 osoby). W grupie poniżej 16 lat celem podstawowym uzyskania orzeczenia były: uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego (97 osób), uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego (68 osoby) oraz korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (10 osób).

Tabela 16 Podział wydanych orzeczeń w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim według celu składania wniosków

Cel złożenia wniosku	Liczba wniosków w 2019				Liczba wniosków w 2020				Liczba wniosków w 2021				Liczba wniosków w 2022			
	Osoby poniżej 16 roku życia		Osoby powyżej 16 roku życia		Osoby poniżej 16 roku życia		Osoby powyżej 16 roku życia		Osoby poniżej 16 roku życia		Osoby powyżej 16 roku życia		Osoby poniżej 16 roku życia		Osoby powyżej 16 roku życia	
	Cel podstawowy	Inny cel	Cel podstawowy	Inny cel	Cel podstawowy	Inny cel	Cel podstawowy	Inny cel	Cel podstawowy	Inny cel	Cel podstawowy	Inny cel	Cel podstawowy	Inny cel	Cel podstawowy	Inny cel
Odpowiednie zatrudnienie	0	0	540	52	0	0	492	38	0	0	622	89	0	0	551	63
Szkolenie, w tym specjalistyczne	0	0	0	6	0	0	0	10	0	0	0	7	0	0	0	6
Zatrudnienie w zakładzie aktywności zawodowej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	0	0	2	12	0	0	3	10	0	0	0	9	0	0	6	15
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoc techniczną ułatwiającą funkcjonowanie	0	0	71	455	0	0	76	283	0	0	108	456	0	0	81	398
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji – korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki	0	0	185	454	0	0	156	327	0	0	273	472	0	0	219	430
Uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego	61	87	399	160	51	44	327	151	59	64	440	196	68	69	374	153
Uzyskanie przez opiekuna świadczenia pielęgnacyjnego	94	15	44	42	60	9	28	34	89	23	48	35	97	11	58	36
Uzyskanie karty parkingowej	0	0	8	355	0	0	85	277	0	2	125	357	0	0	118	329
Niepełnosprawność osoby wymaga zamieszkania w oddzielnym pokoju (uzyskanie dodatku mieszkaniowego)	0	0	2	9	0	1	0	10	0	1	0	13	0	0	1	17
Uzyskanie zasiłku stałego	0	0	72	49	0	0	88	44	0	0	93	53	0	0	59	3
Korzystanie z ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów	26	24	91	309	15	24	94	197	18	23	113	292	10	66	63	292
Inne	0	72	0	112	0	26	0	89	0	61	0	101	0	11	0	21
Razem	181	198	1514	2015	126	104	1059	1583	166	172	1822	2080	175	157	1530	1791

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim

Wydawaniem orzeczeń o niepełnosprawności dla dzieci w zakresie orzeczeń potrzebnych w systemie kształcenia, zajmuje się Poradnia Psychologiczno–Pedagogiczna w Grodzisku Wielkopolskim. Tabela 17 przedstawia rodzaje oraz liczbę orzeczeń wydanych przez powyższą placówkę. Przeważająca większość z nich dotyczy stwierdzenia niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim (87 na 197 wydanych orzeczeń w roku szkolnym 2018/2019, 75 na 145 wydanych orzeczeń w roku szkolnym 2019/2020, 86 na 167 w roku szkolnych 2020/2021 oraz 79 na 198 w roku szkolnym 2021/2022), a także potrzebie indywidualnego kształcenia (30 w roku szkolnym 2018/2019, 32 w roku szkolnym 2019/2020, 29 w roku 2020/2021 oraz 47 w roku szkolnym 2021/2022).

Tabela 17 Wydane orzeczenia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Grodzisku Wielkopolskim

Rodzaj wydanego orzeczenia	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Niesłyszący i słabo słyszący	5	2	3	3
Niewidomi i słabo widzący	12	8	3	14
Niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	87	75	86	79
Niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym	16	8	8	8
Niepełnosprawność sprzężona	21	7	13	17
Zagrożenie niedostosowaniem społecznym	2	2	7	3
Upośledzenie w stopniu głębokim	1	2	3	2
O potrzebie indywidualnego nauczania	30	32	29	47
Odmowne	0	0	0	0
Uchylające	0	0	0	0
Przeczenie o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego	1	0	0	0
Niepełnosprawność ruchowa	22	0	15	25
RAZEM	197	145	167	198

Na terenie Powiatu Grodzkiego funkcjonują także Warsztaty Terapii Zajęciowej czyli placówki realizujące zadania z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. Pierwsza z nich prowadzona jest przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Grodzisku Wielkopolskim zlokalizowane jest przy ul. Rakoniewickiej 16. Druga natomiast przez Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Serce” w Rakoniewicach przy ul. Krystyny 30. Liczbę podopiecznych, według stwierdzonych stopni niepełnosprawności, ukazuje tabela 19. Wynika z niej, że ponad 2/3 uczestników warsztatów to osoby ze stwierdzonym znacznym stopniem niepełnosprawności, pozostałe osoby posiadają umiarkowany stopień. Ze względu na ograniczoną liczbę miejsc dla uczestników WTZ, liczba z roku na rok jest stała.

Tabela 18 Liczba podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej z terenu Powiatu Grodziskiego według stopnia niepełnosprawności

Stopień niepełnosprawności	2021		2022	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Lekki	0	0	0	0
Umiarkowany	11	10	11	10
Znaczny	27	34	26	35
Razem	38	44	37	45
Łączna liczba podopiecznych	82		82	

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej z terenu Powiatu Grodziskiego.

Od 2020 roku na terenie Powiatu Grodziskiego w Wielichowie funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy „Wygodna Stacja”. W związku z powyższym przedstawione dane dotyczą lat 2020, 2021 i 2022. Tabela 19 przedstawia liczbę podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy, w latach 2020-2022 według stopnia niepełnosprawności. W pierwszym okresie funkcjonowania ośrodka wsparcia na zajęcia uczęszczało 8 osób, wszyscy ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W roku 2021 nastąpił wzrost uczestników i łącznie było 17 osób, najwięcej uczestników ze znacznym stopniem. W roku 2022 na zajęcia uczęszczało 16 osób, najwięcej uczestników ze znacznym stopniem niepełnosprawności. W przypadku wszystkich czasokresów widoczna jest przewaga kobiet nad mężczyznami.

Tabela 19 Liczba uczestników Środków Domów Samopomocy według stopnia niepełnosprawności

Stopień niepełnosprawności	2020		2021		2022	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Lekki	0	0	1	0	2	0
Umiarkowany	0	0	1	2	1	0
Znaczny	5	3	8	5	7	6
Razem	5	3	10	7	10	6
Łączna liczba podopiecznych	8		17		16	

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Wielichowie

Do szkół publicznych zlokalizowanych na terenie Powiatu Grodziskiego również uczęszczają dzieci i młodzież niepełnosprawna. Ich liczba, a także posiadane przez nich stopnie niepełnosprawności przedstawione są w tabeli 21 (uczniowie klas specjalnych w szkołach podstawowych i gimnazjach) oraz w tabeli 22 (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych). Szkoły podstawowe i gimnazja Powiatu Grodziskiego do klas specjalnych przyjęły w roku szkolnym 2018/2019- 31 uczniów, a w roku szkolnym 2019/2020 - 28 uczniów. Szkoły średnie przyjęły 46

osób niepełnosprawnych w roku szkolnym 2018/2019 i 45 osoby w roku szkolnym 2019/2020, spośród których jedna tylko osoba posiadała orzeczenie w stopniu znacznym.

Tabela 20 Liczba i stopnie niepełnosprawności uczniów uczęszczających do klas specjalnych w Powiecie Grodziskim

Stopień niepełnosprawności	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022
Lekki	10	7	15	19
Umiarkowany	21	21	13	17
Znaczny	0	0	4	3
Razem	31	28	32	39

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Wydział Oświaty, Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim

Tabela 21 Liczba i stopnie uczniów uczęszczających do szkół ponadpodstawowych w Powiecie Grodziskim

Stopień niepełnosprawności	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022
Lekki	25	24	64	64
Umiarkowany	20	20	28	21
Znaczny	1	1	2	4
Razem	46	46	94	90

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Wydział Oświaty, Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego w Grodzisku Wielkopolskim

2.4. Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Tabela 22 ukazuje liczbę osób pokrzywdzonych w skutek przemocy domowej według statystyk udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Grodzisku Wielkopolskim. Ofiarami sprawców przemocy są w zdecydowanej większości przypadków kobiety. W 2019 r. spośród 36 osób pokrzywdzonych w skutek przemocy, kobiety stanowiły liczbę 31 osób, w 2020 zaś, na 50 osób poszkodowanych, kobiety stanowiły również wysoki odsetek, w liczbie 37 poszkodowanych. W roku 2021 na 40 pokrzywdzonych aż 34 kobiety były ofiarami co stanowi 85% ogólnej liczby. W roku 2022 na 39 pokrzywdzonych 79% pokrzywdzonych to kobiety, tj. 31 osób.

Tabela 22 Ilość osób pokrzywdzonych w skutek patologii społecznych

	2019				2020				2021				2022			
	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Dzieci	Razem
Liczba osób pokrzywdzonych w skutek przemocy	31	5	-	36	37	7	6	50	34	3	3	40	31	4	4	39
Liczba założonych „Niebieskich Kart”	36				47				39				35			

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Grodzisku Wielkopolskim

„Niebieska karta” jest procedurą mającą na celu m.in. ochronę policyjną rodzin, zagrożonychw skutek patologicznych zachowań osób stosujących przemoc domową. W 2020 r. w stosunku do 2019 r. ich liczba wzrosła o około jedną trzecią (z 36 założonych w 2019 r. do 47 założonychw 2020 r.). Natomiast w latach 2021 i 2022 liczba założonych „Niebieskich Kart” zmalała.

2.5. Piecza zastępcza

Jednostką odpowiedzialną za prowadzenie pieczy zastępczej w naszym powiecie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. Instytucje pieczy zastępczej stosuje się w przypadku niemożności zapewnienia dziecku odpowiedniej opieki przez rodziców. Piecza zastępcza ma na celu zapewnienie dzieciom warunków rozwoju i wychowania odpowiedniego do ich stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednich warunków bytowych, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, zaspokojenia indywidualnych potrzeb dziecka, właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednich warunków do odpoczynku i organizacji czasu wolnego. Dodatkowym efektem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest przerwanie pokoleniowej bezradności wychowawczej i życiowej rodzin dysfunkcyjnych.

Celem spólnie organizowanym przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, dzięki którym nie ma konieczności umieszczania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej, w której według danych udostępnionych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim, umieszczono w 2019 r. 0 dzieci, w 2020 r. 2 dzieci, w 2021 r. 0 dzieci natomiast w 2022 r. 1 dziecko.

Tabele 22 i 23 ukazują liczbę i rodzaj rodzin zastępczych w Powiecie Grodziskim, a także ilość dzieci w nich wychowywanych w przeciągu całego roku. Ogólna liczba rodzin zastępczych w powiecie w latach 2019-2022, oscylowała w granicy 51-57 rodzin. Na przestrzeni tych czterech lat, wzrosła liczba rodzin zawodowych (z 1 w 2019 r. do 4 w 2022 r.), w których wzrosła też liczba dzieci (z 5 w 2019 r. do 13 w 2022 r.). Zauważalny jest jednak spadek liczby rodzin zastępczych zarówno spokrewnionych jak i niezawodowych (rodzin zastępczych spokrewnionych z 24 w 2019 r. do 22 w 2022 r. oraz rodzin zastępczych niezawodowych z 28 w 2019 r. do 23 w 2022 r.)

Tabela 23 Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Grodziskim

Rodziny zastępcze	2019		2020		2021		2022	
	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %
Spokrewnione	24	43,64	25	43,86	24	45,28	22	43,14
Niezawodowe	28	50,91	28	49,12	23	43,40	23	45,10
Zawodowe	1	1,81	2	3,51	4	7,55	4	7,84
Rodzinne domy dziecka	2	3,64	2	3,51	2	3,77	2	3,92
Razem	55	100	57	100	53	100	51	100

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim

Tabela 24 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Grodziskim

Rodziny zastępcze	2019		2020		2021		2022	
	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %	Liczba	Udział %
Spokrewnione	33	29,73	36	36	32	31,37	29	28,71
Niezawodowe	54	48,65	43	43	32	31,37	36	35,64
Zawodowe	5	4,50	6	6	20	19,61	13	12,87
Rodzinne domy dziecka	19	17,12	15	15	18	17,65	23	22,77
Razem	111	100	100	100	102	100	101	99,99

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim

Jak wykazuje tabela 25, liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej pochodzących z terenu Powiatu Grodziskiego w latach 2019-2022 zmniejszyła się z 19 w 2019 r. do 15 w 2022 r. Najwięcej z nich zamieszkiwało gminę Grodzisk (5 w 2019 r. i 7 w 2022 r.). W Gminie Wielichowo liczba ta zmniejszyła się z 4 dzieci w 2019 r. do 0 w 2022 r. W Gminie Rakoniewice liczba ta zmniejszyła się z 4 dzieci w 2019 r. do 1 w 2022 r. W Gminie Kamieniec liczba ta utrzymała się na stałym poziomie 3 dzieci. Rok 2020 i 2021 jest rokiem pandemii, gdzie w znacznie ograniczone było wejście asystenta rodziny w środowisko rodzinne, co przełożyło się na liczbę wydawanych postanowień o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 25 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych pochodzących z Powiatu Grodziskiego

Jednostka administracyjna	Rok 2019	Rok 2020	Rok 2021	Rok 2022
Gmina Granowo	3	1	2	4
Gmina Grodzisk Wielkopolski	5	6	4	7
Gmina Kamieniec	3	0	0	3
Gmina Rakoniewice	4	2	2	1
Gmina Wielichowo	4	0	0	0
Powiat Grodziski	19	9	8	15

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim

2.6. Alkoholizm i narkomania

Alkoholizm jest zaburzeniem polegającym na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Spożywanie alkoholu zazwyczaj w dużych dawkach przez alkoholika jest spowodowane przymusem o charakterze psychicznym i somatycznym.

Choroba alkoholowa nie tylko degradowa organizm, lecz również negatywnie wpływa na jakość relacji między członkami rodziny, jest przyczyną kryzysów oraz konfliktów małżeńskich, izolacji rodzin, bezrobocia oraz biedy; przyczynia się również do zaburzeń w procesie socjalizacji dzieci. Przesłpstwa kryminalne takie jak: kradzieże, rozboje, napady, niszczenie mienia publicznego oraz wypadki drogowe, niezwykle często popełniane są również przez osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu.

Przepisy prawne odnoszące się do tego problemu, zawarte są w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Ustawodawca zobowiązuje gminę jako organ samorządu terytorialnego do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, które inicjują oraz podejmują czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się terapii lub leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

We wszystkich 5 gminach wchodzących w skład Powiatu Grodzkiego funkcjonują Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także powołani są pełnomocnicy ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Pod każdą z w/w komisji podlega co najmniej jeden punkt konsultacyjny, w których osoby dotknięte problemem alkoholowym mogą liczyć na fachową pomoc psychologiczną i terapeutyczną.

Tabela 26 ukazuje liczbę złożonych wniosków do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu Powiatu Grodzkiego. W roku 2019 zostało złożonych 58 wniosków, w roku 2020 - 21 wniosków, w roku 2021 - 65 wniosków natomiast w roku 2022 - 61 wniosków. Przewaga wniosków jest po stronie mężczyzn.

Tabela 26 Wnioski złożone do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu Powiatu Grodzkiego

Płeć	Rok 2019			Rok 2020			Rok 2021			Rok 2022		
	Ilość złożonych wniosków	Ilość osób skierowanych na leczenie odwykowe	Ilość osób skierowanych do psychologa	Ilość złożonych wniosków	Ilość osób skierowanych na leczenie odwykowe	Ilość osób skierowanych do psychologa	Ilość złożonych wniosków	Ilość osób skierowanych na leczenie odwykowe	Ilość osób skierowanych do psychologa	Ilość złożonych wniosków	Ilość osób skierowanych na leczenie odwykowe	Ilość osób skierowanych do psychologa
Kobiety	5	1	4	4	3	1	11	6	7	15	9	9
Mężczyźni	53	23	30	17	12	11	54	28	33	46	20	35
Razem	58	24	34	21	15	12	65	34	40	61	29	44

Dane pochodzące ze statystyk udostępnionych przez Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Wg encyklopedii PWN narkomania [łac. <gr. nárkē ‘odurzenie’, manía ‘szaleństwo’] w znaczeniu medycznym oznacza uzależnienie od narkotycznych substancji przeciwbólowych, pochodnych opium (opiodów, opiatów); pot. wszelkie uzależnienia od substancji psychoaktywnych (uzależniające środki), zwłaszcza tych, których obrót jest nielegalny, a których używanie wiąże się z wejściem w krąg specyficznej subkultury narkomańskiej (np. kanabinoli, amfetaminy, kokainy, substancji halucynogennych, lecz raczej nie — alkoholu, leków uspokajających i przeciwlękowych). Niekiedy to potoczne ujęcie jest przenoszone do języka fachowego, jako proste i wygodne, choć mało precyzyjne określenie wszystkich uzależnień od substancji psychoaktywnych, a nawet wszelkich problemów związanych z używaniem tych substancji, niekoniecznie związanych z uzależnieniem.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii zobowiązuje gminę do podejmowania działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii, wyznaczając w art. 10, zadania własne obejmujące m.in.: zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem; udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej; prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych; wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii; pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Skalę problemu narkomani w Powiecie Grodziskim, ukazuje tabela 27 przedstawiająca statystyki Komendy Powiatowej Policji w Grodzisku Wielkopolskim. Wszczęte i stwierdzone przestępstwa narkotykowe dotyczące handlu i posiadania narkotyków, dotyczą w przeważającej większości dorosłych, gdyż na 158 przestępstw stwierdzonych w 2019 r. i 507 w 2020 r., tylko po dwa dotyczyły osób nieletnich. Natomiast w 2021 r. na 309 przestępstw i w 2022 r. na 83 przestępstwa tylko jedno dotyczyły osób nieletnich. Warto też zwrócić uwagę na to, że liczba stwierdzonych przestępstw przeciwko narkomanii na przestrzeni lat zwiększyła się ponad trzykrotnie z 158 przestępstw stwierdzonych w 2019 r., do 507 przestępstw stwierdzonych w 2020 r. a następnie zmalała w 2021 r do 309 przestępstw i w 2022 r. do 83 przestępstw.

Tabela 27 Dane statystyczne dotyczące problemu narkomanii w Powiecie Grodziskim

	2019	2020	2021	2022
Liczba przestępstw wszczętych w tym:				
- przeciwko nieletnim	1	1	1	1
- przeciwko dorosłym	23	24	23	33
Liczba przestępstw stwierdzonych w tym:				
- przeciwko nieletnim	2	2	1	1
- przeciwko dorosłym	156	505	309	83

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Grodzisku Wielkopolskim

2.7. Bezdomność

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, za osobę bezdomną uznać należy osobę nie zamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym, w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy oraz niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością w Powiecie Grodziskim świadczona jest przez odpowiednie do miejsca zamieszkania Ośrodki Pomocy Społecznej w gminach: Granowo, Grodzisk, Kamieniec, Rakoniewice i Wielichowo. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia, a także opłacenia pobytu w ośrodkach dla bezdomnych.

Skalę problemu bezdomności odzwierciedla tabela 28, ukazująca bezdomność jako jeden z powodów ubiegania się o pomoc z Ośrodków Pomocy Społecznej. Z powodu bezdomności lub zagrożenia bezdomnością, w 2019 r. wsparcie otrzymały 63 rodziny z terenu Powiatu Grodziskiego, w skład których wchodziło 66 osób. W 2020 r. wsparcie otrzymało 57 rodzin, w skład których wchodziło 57 osób. W 2021 r. wsparcie otrzymało 60 rodzin, w skład których wchodziło 61 osób. W 2022 r. wsparcie otrzymało 63 rodzin, w skład których wchodziło 64 osób. Uwzględniając populację Powiatu Grodziskiego problem bezdomności ma charakter marginalny, gdyż dotyczy zaledwie 0,12 % mieszkańców.

Tabela 28 Liczba rodzin i osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego z powodu bezdomności

Jednostka administracyjna	2019		2020		2021		2022	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ośrodek Pomocy Społecznej w Granowie	2	2	4	4	6	6	7	7
Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim	29	30	23	23	22	23	24	24
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieńcu	13	13	13	13	13	13	10	10
Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakoniewicach	16	18	11	11	12	12	15	16
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielichowie	3	3	6	6	7	7	7	7
Razem	63	66	57	57	60	61	63	64

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego

3. Pomoc społeczna świadczona przez instytucje społeczne w Powiecie Grodziskim

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, definiuje pomoc społeczną jako „instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”. Zgodnie z duchem powyższej ustawy instytucjonalna Pomoc Społeczna jest organem pomocniczym (subsydiarnym), który ma na celu wspieranie obywateli w zmaganiu z problemami dnia codziennego.

Celem pomocy społecznej jest również zapobieganie powstawaniu marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin, **a więc profilaktyka**, która należy do najtrudniejszych zadań pomocy społecznej, **bowiem wymaga większego profesjonalizmu służb społecznych**, a także współdziałania instytucji pomocy społecznej z innymi podmiotami (m.in. z Komendą Powiatową Policji, Powiatowym Urzędem Pracy, Szkołami).

Szczegółowy wykaz zadań określonych przepisami prawa i wynikających z ustaw uchwalonych przez sejm Rzeczypospolitej Polskiej, przewidzianych dla jednostki samorządu terytorialnego jakim jest Powiat, przedstawiony został w rozdziale I niniejszego opracowania.

3.1. Instytucje polityki społecznej państwa w Powiecie Grodziskim wobec problemów społecznych

W tej części Strategii omówione zostały zasoby, którymi dysponują instytucje społeczne zlokalizowane w Powiecie Grodziskim, obejmujące kadry tzn. osoby, które zatrudnione są w instytucjach pomocowych. Na podstawie pozyskanych informacji z instytucji, z którymi nawiązano kontakt, przedstawione zostały również działania, które podjęto w celu rozwiązania poszczególnych problemów społecznych, a także projekty i programy społeczne, które były przez te instytucje realizowane.

Instytucje polityki społecznej państwa za kluczowy cel stawiają sobie walkę z ubóstwem. Zjawisko to generuje szereg negatywnych następstw, które przyczynić się mogą do pojawiania kolejnych problemów społecznych, których rozwiązanie nierzadko wymaga interwencji pracowników socjalnych i asystentów rodziny, zatrudnianych przez Ośrodki Pomocy Społecznej. Tabela 29 ukazuje ich liczbę, z wyszczególnieniem każdego z pięciu Ośrodków Pomocy Społecznej zlokalizowanych w Powiecie Grodziskim.

Tabela 29 Liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodkach Pomocy Społecznej w Powiecie Grodziskim

Jednostka administracyjna	Liczba zatrudnionych pracowników socjalnych				Liczba zatrudnionych asystentów rodziny			
	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Ośrodek Pomocy Społecznej w Granowie	2	2	2	2	1	1	1	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim	8	8	7	8	3	3	3	3
Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieńcu	5	4	4	4	1	1	1	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Rakoniewicach	4	4	4	5	1	1	1	1
Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielichowie	4	4	4	4	1	1	1	1
Razem	23	22	21	23	7	7	7	7

Dane pochodzą ze statystyk udostępnionych przez Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego

W Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Grodziskiego w 2019 r. pracowało 23 pracowników socjalnych i 7 asystentów rodziny. W 2020 r. liczba pracowników socjalnych nie uległa istotnej zmianie (spadek o jedną osobę zatrudnioną). W 2021 r. liczba pracowników socjalnych ponownie spadła do liczby 21, natomiast w roku 2022 wzrosła liczba zatrudnionych pracowników

socjalnych do 23. Na stałym poziomie jest liczba zatrudnionych asystentów rodziny- we wszystkich latach wynosiła 7 osób.

W Środowiskowym Domu Samopomocy w roku 2020 zatrudniona była jedna osoba, w roku 2021 było to 5 osób, natomiast w roku 2022 6 osób.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim na koniec 2019 r. było zatrudnionych 18 osób, w tym 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, w tym 2 na 1 etat; 1 osoba na 0,75 etatu i 1 osoba na 0,80 etatu. Zatrudniano 3 psychologów, w tym 2 na 0,25 etatu i 1 na 0,20 etatu. W roku 2020 zatrudnionych było 17 osób, w tym 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – 1 na 0,75 etatu, 1 na etat i 1 na 0,8 etatu. 2 psychologów – w tym 1 na 0,25 etatu, 1 na 0,20 etatu. Zatrudniony był również 1 pedagog ze środków projektu unijnego. Na koniec roku 2021 zatrudnionych było 17 osób, w tym 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – 2 w wymiarze pełnego etatu oraz 2 w wymiarze 0,5 etatu (łącznie 3 etaty). Zatrudniono 3 psychologów – 2 na 0,5 etatu, 1 na 0,25 etatu (łącznie 1,25 etatu), w tym jeden psycholog przebywał na urlopie macierzyńskim. Zatrudniony był także pedagog ze środków projektu unijnego. Na koniec roku 2022 zatrudnionych było 16 pracowników, w tym w tym 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – 2 w wymiarze pełnego etatu, 1 w wymiarze 0,5 etatu oraz 1 w wymiarze 0,25 etatu (łącznie 2,75 etatu). Zatrudniono 3 psychologów – 2 na 0,5 etatu, 1 na 0,25 etatu (łącznie 1,25 etatu). Jeden psycholog przebywał na urlopie wychowawczym. Zatrudniony był także 1 pedagog ze środków projektu unijnego. Jak przedstawiają powyższe dane zmniejsza się liczba specjalistów pracujących w PCPR, w tym także koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Jest to zjawisko bardzo niepokojące przy zwiększonej liczbie zadań jednostki. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim z uwagi na brak środków finansowych nie może zatrudnić specjalistów.

O jakości świadczonych usług nie decyduje wyłącznie liczba zatrudnionych pracowników, ale także ich wykształcenie, przygotowanie do wykonywania pracy oraz stały ich samorozwój i doksztalcanie. Stałe zmiany przepisów prawnych, nowe obszary działań, które są powierzane jednostkom samorządu terytorialnego powodują konieczność ciągłego uzupełniania wiedzy przez pracowników służb społecznych. Ośrodki Pomocy Społecznej we wszystkich gminach Powiatu Grodziskiego w 2019 i 2020 r. korzystały z programu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”, który polega na rozwoju sieci asystentów rodziny, podejmujących działania wspierające rodziny przeżywające trudności opiekuńczo - wychowawcze, w celu m.in. zatrzymania w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej. Wdrożenie tego programu w samym 2019 r. skutkowało zatrudnieniem 7 asystentów rodziny. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim dzięki środkom finansowym z Ministerstwa Rodziny

Pracy i Polityki Społecznej zatrudniało w 2019 r. 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w liczbie 3 i ½ etatu. Niestety w latach 2020-2022 powyższy program nie był ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, co przyczyniło się do ograniczenia liczby specjalistów w jednostkach pomocy społecznej w całej Polsce. W tym także w naszej jednostce. Jest to zjawisko niepokojące.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest realizatorem programu „Aktywny Samorząd” finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w roku 2019 oraz 2022 obejmował następujące obszary wsparcia:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

Obszar A Zadanie 1 - Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu);

Obszar A Zadanie 2 - pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu);

Obszar A Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego);

Obszar A Zadanie 4– pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu (adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu);

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

Obszar B Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu rąk);

Obszar B Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania;

Obszar B Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku);

Obszar B Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności do 16 roku życia lub osób

ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy);

Obszar B Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności);

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

Obszar C Zadanie 1 (nowość) – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym.

Obszar C Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności);

Obszar C Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);

Obszar C Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne - co najmniej na III poziomie jakości (adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności);

Obszar C Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego (adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności - do 16 roku życia lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania);

Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej tj. dziecka będącego pod opieką wnioskodawcy, przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką (dziennego opiekuna, niani lub w ramach klubu dziecięcego, punktu przedszkolnego, zespołu wychowania przedszkolnego),

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia poprzez dofinansowanie kosztów edukacji w szkole policealnej, kolegium lub w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu).

W zależności od obszaru, wielkość dofinansowania kształtowała się od 100% do 75%.

Tabela 30 Realizacja programu "Aktywny Samorząd" w latach 2019-2021

Aktywny Samorząd 2019	Aktywny Samorząd 2020	Aktywny Samorząd 2021
<p>Wnioski przyjmowane były w trybie ciągłym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla Modułu I do dnia 30.08.2019 r. - dla Modułu II <ul style="list-style-type: none"> • do 30.03.2019 r. (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2018/2019) • do 10.10.2019 r. (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2019/2020) 	<p>Wnioski przyjmowane były w trybie ciągłym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla Modułu I do dnia 30.08.2020 r. - dla Modułu II <ul style="list-style-type: none"> • do 30.03.2020 r. (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2019/2020) • do 10.10.2020 r. (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2020/2021) 	<p>Wnioski przyjmowane były w trybie ciągłym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dla Modułu I do dnia 30.08.2021 r. - dla Modułu II <ul style="list-style-type: none"> • do 30.03.2021 r. (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2020/2021) • do 10.10.2021 r. (dla wniosków dotyczących roku akademickiego 2021/2022)
Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim wpłynęło łącznie 100 wniosków, w tym 93 rozpatrzone pozytywnie	Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim wpłynęło łącznie 110 wniosków, w tym 101 rozpatrzone pozytywnie	Do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim wpłynęło łącznie 81 wniosków, w tym 80 rozpatrzone pozytywnie
Na dzień 24.01.2021 r. wypłacono łącznie w zrealizowanych wnioskach 259 359,00 zł	Na dzień 31.01.2022 r. wypłacono łącznie w zrealizowanych wnioskach 483 671,50 zł	Na dzień 31.01.2023 r. wypłacono łącznie w zrealizowanych wnioskach 379 577,15 zł

Celem głównym Programu jest zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

W ramach sytuacji nadzwyczajnej spowodowanej epidemią koronawirusa Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uruchomił nowy program pn. „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu lub sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi”.

W programie został uruchomiony moduł III.

Adresatami pomocy w ramach Modułu III były:

1. osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności;
2. dzieci i młodzież niepełnosprawna posiadająca aktualne orzeczenie o niepełnosprawności wydane przed ukończeniem 16. roku życia.

Pomoc finansowa w ramach Modułu III udzielana była osobom niepełnosprawnym, które na skutek wystąpienia zagrożenia epidemicznego oraz stanu epidemii utraciły, w okresie od dnia 9 marca 2020 roku do dnia 4 września 2020 roku, nie miały możliwości korzystania (przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych) z opieki świadczonej w placówce rehabilitacyjnej. Pomoc ta udzielana była w formie dofinansowania kosztów związanych z zapewnieniem opieki w warunkach domowych.

Wysokość pomocy wynosiła 500 zł miesięcznie na jedną osobę niepełnosprawną, z tym że okres, na jaki może zostać przyznane świadczenie, nie może być dłuższy niż 3 miesiące (w pierwszym okresie) oraz 2 miesiące (w drugim okresie). W każdym z miesięcy, wykazanych we wniosku o przyznanie świadczenia w ramach Modułu III, musi wystąpić brak możliwości korzystania z opieki w placówce rehabilitacyjnej przez okres co najmniej 5 kolejnych następujących po sobie dni roboczych.

Świadczenie nie przysługiwały za miesiąc, w którym nastąpiła wypłata dodatkowego zasiłku opiekuńczego, przyznanego w związku z ustawą o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Z programu skorzystać mogły osoby które były w okresie od 9 marca 2020 roku:

1. uczestnikami warsztatów terapii zajęciowej;
2. uczestnikami środowiskowych domów samopomocy, funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.);
3. podopiecznymi dziennych domów pomocy społecznej, funkcjonujących na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.);
4. podopiecznymi placówek rehabilitacyjnych, których działalność finansowana jest ze środków PFRON na podstawie art. 36 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426, z późn. zm.);
5. uczestnikami programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą PFRON i w ramach tych programów korzystają ze wsparcia udzielanego przez placówki rehabilitacyjne;
6. pełnoletnimi (od 18 do 25 roku życia) uczestnikami zajęć rewalidacyjno-wychowawczych organizowanych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu

- organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (Dz. U. z 2013 r. poz. 529);
7. pełnoletnimi (od 18 do 24 roku życia) wychowankami specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych oraz specjalnych ośrodków wychowawczych, bądź uczniami szkół specjalnych przysposabiających do pracy funkcjonujących na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910);
  8. pełnoletnimi (od 18 do 25 roku życia) wychowankami ośrodków rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczych oraz ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych funkcjonujących na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910).

W pierwszym naborze (wiosna 2020) złożono łącznie 119 wniosków, z czego 99 rozpatrzono pozytywnie. Wyplacono łącznie 147 500,00 zł.

W pierwszym naborze (jesień 2020) złożono łącznie 85 wniosków, z czego 85 rozpatrzono pozytywnie. Wyplacono łącznie 85 500,00 zł.

W roku 2020 PCPR w Grodzisku Wielkopolskim rozpoczął starania dotyczące uruchomienia na terenie Powiatu Grodzkiego Środowiskowego Domu Samopomocy. Po uruchomieniu Środowiskowy Dom Samopomocy otrzymał dotację dla 20 uczestników, w tym 6 osób z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub spektrum autyzmu.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Wygodna Stacja”, mieści się w Wielichowie przy ul. Kościelnej 2. Obiekt przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Dom jest przeznaczony dla co najmniej 20 osób, w tym dla osób przewlekłe psychicznie chorych (dom typu A), dla osób z niepełnosprawnością intelektualną (dom typu B), dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych (dom typu C) oraz dla osób ze sprzężonymi niepełnosprawnościami lub ze spektrum autyzmu (dom typu D), które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności, zwłaszcza w kształtowaniu swoich stosunków z otoczeniem. Pobyt w tego typu ośrodku umożliwi uczestnikom rozwój umiejętności niezbędnych do samodzielnego, aktywnego życia. Dom działa 5 dni w tygodniu po 8 godzin dziennie, gdzie przez co najmniej 6 godzin dziennie prowadzone są zajęcia z uczestnikami. Wobec uczestników będzie realizowany indywidualny plan postępowania wspierająco – aktywizującego. Zajęcia w Środowiskowym Domu Samopomocy „Wygodna Stacja” odbywają się będą w formie zajęć świetlicowych, zajęć w grupach z wykorzystaniem metod pracy terapeutycznej, zajęć dodatkowych, indywidualnie dostosowanych do potrzeb, możliwości oraz zainteresowań. Dostępne są już również specjalistyczne pracownie. Obiekt uzyskał wszystkie

niezbędne pozwolenia, jak również został przed uruchomieniem skontrolowany przez Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu. W połowie grudnia powołano kierownika ŚDS, która posiada wszystkie kwalifikacji niezbędne do pełnienia tej funkcji. W grudniu 2020 r. wpłynęło 8 wniosków o skierowanie do ŚDS i zostały wydane decyzje administracyjne. W okresie roku 2021 uczestniczyło 18 osób (niektórzy rezygnowali w trakcie roku, niektórzy uczestniczyli do końca 2021).

Poniżej przedstawiona zostanie działalność projektowa Powiatowego Centrum pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim, która umożliwi zaspokojenie potrzeb osób z różnych grup społecznych.

PLAN NA LEPSZE JUTRO PLUS, który był projektem partnerskim realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp. oraz partnera spoza sektora finansów publicznych jakim jest Stowarzyszenie Rodzinnej Pieczy Zastępczej ŻRÓDEŁKO. Wsparciem objętych zostało 223 osoby, tj. grupa pieczy zastępczej i młodzież wchodząca w proces usamodzielnienia oraz kandydaci na rodziny zastępcze.

Projekt realizowany był od 01.05.2020 do 28.02.2023 r.

Celem projektu było zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych oraz usług wsparcia rodziny.

Cele projektu były realizowane poprzez uruchomienie konkretnych zadań:

1. Ścieżka wsparcia dla rodzin zastępczych.
2. Wsparcie dla przyszłych i obecnych rodzin zastępczych stanowiących otoczenie projektu.
3. Remont mieszkania chronionego.
4. Zakup samochodu na potrzeby działu pieczy zastępczej.
5. Wchodzimy w dorosłość.

Dzięki przygotowaniu planu/ścieżek działań dla każdej z grup, Partner Wiodący w sposób systemowy i systematyczny wspomógł każdą grupę osób będących w projekcie przy jednoczesnym traktowaniu rodziny jako jednostki, dla której działania realizowane w sposób kompleksowy przyczynią się do lepszych i trwalszych efektów. Dodatkowo wsparciem objęto najbliższe otoczenie Uczestników Projektu, co przyniosło wartość dodaną w projekcie. Cel główny był zgodny z celem tematycznym Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Wielkopolskiego Programu Operacyjnego Województwa Wielkopolskiego, działania 7.2.2. Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne na lata 2014-2020 tj.: promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

W 2020 roku w ramach projektu między innymi doposażono mieszkanie chronione, zatrudniono pedagoga oraz zakupiono samochód (Toyota AYGO) na potrzeby Działu Pieczy Zastępczej, Pomocy

Spółecznej i Przemocy w Rodzinie. Przez okres trwania projektu łącznie uczestniczyły 223 osoby, w tym 27 kobiet i 96 mężczyzn oraz 136 wychowanków pieczy zastępczej oraz dzieci biologicznych.

W ramach Programu „Wyrównywania Różnic Miedzy Regionami” realizowanego w imieniu Powiatu Grodziskiego przez PCPR w Grodzisku Wielkopolskim złożono jeden wniosek. Dotyczył on dofinansowania budowy podjazdu przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych przy budynku Szkoły Podstawowej z oddziałami przedszkolnymi w Bielawach w gminie Granowo.

Warto także zaznaczyć, że ponad 145 tysięcy pozyskało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wlkp. w ramach projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020. W ramach tej kwoty zakupiono blisko 50 laptopów oraz środki ochrony indywidualnej (maseczki, rękawiczki oraz środki dezynfekcyjne). Rzeczy te, a w pierwszej kolejności laptopy, trafiły do dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Grodziskiego, jeszcze przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego.

W 2021 roku, w związku z sytuacją epidemiologiczną Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim przygotowało wniosek do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu w celu wsparcia jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Środowiskowy Dom Samopomocy) oraz organizacji pozarządowych prowadzących Warsztaty Terapii Zajęciowej. Powiat Grodziski w dniu 06 kwietnia 2021 r. podpisał umowę z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Poznaniu o powierzenie Grantu na realizację wsparcia w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 w ramach projektu „STOP COVID-19. Bezpieczne systemy społeczne w Wielkopolsce” i otrzymał Grant w łącznej wysokości 101 700,00 zł.

W ramach Grantu:

- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „SERCE” w Rakoniewicach, które prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej w Rakoniewicach otrzymało 17 824,00 zł;
  - Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Grodzisku Wielkopolskim, które prowadzi Warsztaty Terapii Zajęciowej w Grodzisku Wielkopolskim otrzymało 21 040,00 zł;
  - Stowarzyszenie „Dom Pomocna Dłoń” w Błońsku, które prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Błońsku otrzymało 18 080,00 zł;
  - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim otrzymało 37 257,37 zł;
  - Środowiskowy Dom Samopomocy „Wygodna Stacja” w Wielichowie otrzymało 7 498,23 zł;
- Jednostki miały możliwość przyznać dodatki do wynagrodzeń dla pracowników etatowych

i nieetatowych pracujących w bezpośrednim kontakcie z osobami, doposażyły stanowiska pracy w środki ochrony indywidualnej oraz zakupiły niezbędny sprzęt do zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19

W związku z wybuchem wojny za Ukrainą granicą w dniu 24.02.2022 r. oraz napływem uchodźców do Polski Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim otrzymało katalog nowych zadań. Prowadzony jest rejestr opiekunów tymczasowych oraz ustanowionych postanowieniem Sądu oraz dzieci pod opieką, spisy i sprawozdania zawierające liczbę dzieci spoza pieczy zastępczej na terenie Ukrainy, umieszczonych w systemie pieczy zastępczej na terenie jednostki samorządu, liczbę dzieci z pieczy zastępczej na terenie Ukrainy, umieszczona na terenie jednostki samorządu.

Także inne jednostki powiatowe, aktywnie starały się i nadal starają wspomóc osoby tego potrzebujące przez realizację dodatkowych działań.

Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku również bierze udział w wielu kampaniach i programach promujących m.in. bezpieczeństwo mieszkańców Powiatu Grodziskiego. Wśród wielu można wymienić: „Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą”, „Nie zabijaj, jedź bezpiecznie”, „Road Safety Days”, „Twoje światła – nasze bezpieczeństwo”, czy „Bezpieczna droga do szkoły” i „Noc Muzeów”.

Powiatowy Urząd Pracy w Grodzisku Wielkopolskim, oprócz statutowych działań, również uczestniczy w dodatkowych działaniach mających na celu aktywizację zawodową mieszkańców powiatu. Prowadzą m.in. program „Pierwszy biznes” czy „Infodoradca +”.

Bardzo dużą aktywnością projektową wykazują się także organizacje pozarządowe z terenu Powiatu Grodziskiego.

3.2. Organizacje pozarządowe w Powiecie Grodziskim – ich charakterystyka, rola i wpływ na politykę społeczną

Organizacjami pozarządowymi w myśl art. 3 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, są niebędące jednostkami sektora finansów publicznych w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych lub przedsiębiorstwami, instytucjami badawczymi, bankami i spółkami prawa handlowego będącymi państwowymi lub samorządowymi osobami prawnymi, oraz niedziałające w celu osiągnięcia zysku

osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje i stowarzyszenia. Są to więc głównie fundacje i stowarzyszenia, których celem jest tworzenie społeczeństwa obywatelskiego. Organizacje te, starać się mogą również o status Organizacji Pożytku Publicznego, które na mocy Ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, mogą korzystać z następujących przywilejów: możliwość pobierania 1,5 % podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie wpisu w deklaracji PIT, mają możliwość otrzymywanie zleceń realizacji zadań publicznych od organów administracji publicznej, zwolnienie z podatków: dochodowego od osób prawnych, od nieruchomości, od czynności cywilnoprawnych; oraz zwolnienie od opłat skarbowych i sądowych (związanych z rejestracją OPP).

Organizacje non-profit od lat włączają się w realizację zadań publicznych w Powiecie Grodziskim, działając na własną rękę oraz zdecydowanie częściej - ściśle współpracując z jednostkami samorządu terytorialnego i innymi instytucjami publicznymi. Mocną stroną organizacji pozarządowych jest umiejętność docierania do różnych grup i kategorii społecznych, a także analizowanie konkretnych sytuacji, nie działając według ściśle ustalonych procedur. Zdolne są też do wytwarzania społecznego współczucia i zaangażowania oraz kierując się misją i obranymi wartościami realizując wytyczane sobie cele. Aspektem szczególnie wartym uwagi jest umiejętność, aktywizacji lokalnej obywateli i wolontariuszy.

W Powiecie Grodziskim funkcjonują 145 zarejestrowane w KRS i 3 stowarzyszenia zwykłe, spośród których 6 stanowią Organizacje Pożytku Publicznego (OPP). Wśród wyżej wymienionych 145 stowarzyszeń, wyodrębnić można 23 poruszających się w obszarze pomocospołecznej, których wykaz znajduje się w tabeli 31.

Tabela 31 Organizacje pozarządowe w Powiecie Grodziskim, działające w obszarze pomocy społecznej

Lp.	Nazwa organizacji	Adres	Obszar działalności i cele stowarzyszenia
1	Stowarzyszenie Dobroczynności Chorym i Starym Ludziom	Kąkolewo 61 62-065 Grodzisk Wielkopolski	Prowadzenie działalności charytatywnej na rzecz chorych i ludzi w podeszłym wieku
2	Stowarzyszenie Abstynenckie "Nowe Życie" OPP	ul. Chopina 10/13 62-065 Grodzisk Wielkopolski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie u swoich członków modelu życia w absolutnej trzeźwości, 2. Popieranie i propagowanie wszelkich dążeń do ograniczenia i wyeliminowania spożycia alkoholu w społeczeństwie, 3. Współdziałanie z osobami ze środowiska rodzin patologicznych, osób niepełnosprawnych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób starszych, 4. Pomoc społeczna dzieciom krzywdzonym i zaniedbanym w rodzinach.
3	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom "Serce" OPP	ul. Krystyny 30 62-067 Rakoniewice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób 2. Działania na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 3. Działalność charytatywna 4. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych 5. Działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych 6. Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego 7. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej 8. Turystyka i wypoczynek 9. Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami 10. Promocja i organizacja wolontariatu <p>Promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą</p>
4	Stowarzyszenie "Złota Jesień" OPP	ul. Krystyny 30 62-067 Rakoniewice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc społeczna, ochrona zdrowia oraz poprawianie warunków socjalno-bytowych członków stowarzyszenia oraz innych osób społeczności lokalnej w szczególności: osób starszych, osób niepełnosprawnych, osób dotkniętych losowo;

			<ol style="list-style-type: none"> 2. Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem na rzecz członków stowarzyszenia i społeczności lokalnej; 3. Reprezentowanie interesów ich wobec organów władzy i administracji publicznej, samorządowej oraz popularyzowanie ich problemów wśród społeczeństwa.
5	Stowarzyszenie "Dom Pomocna Dłoń" OPP	Błońsko 37A 64-308 Jabłonna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób. 2. Pomoc rodzinom i osobom dotkniętym bądź zagrożonym bezdomnością, niepełnosprawnością, sieroctwem społecznym, bezrobociem, przemocą w rodzinie. 3. Integracja i reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 4. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym. 5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. 6. Tworzenie sieci wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 7. Integracja cudzoziemców. 8. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy. 9. Wspomaganie rozwoju gospodarczego, w tym rozwoju przedsiębiorczości. 10. Wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych. 11. Wspieranie organizacyjne, szkoleniowe, doradcze, finansowe i rzeczowe osób fizycznych, prawnych oraz jednostek organizacyjnych, które podejmują podobne działania. 12. Współpraca z organami państwowymi i samorządu terytorialnego, organizacjami gospodarczymi i społecznymi prowadzącymi działalność pożytku publicznego w kraju i za granicą. Działalność pożytku publicznego stowarzyszenia nie może być prowadzona wyłącznie na rzecz jego członków
6	Grodziskie Stowarzyszenie "Amazonki"	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poszukanie form i metod pełnej rehabilitacji fizycznej i psychicznej kobiet po zabiegu kobietami oczekującymi na zabieg operacyjny, 2. Udzielanie pomocy po operacji amputacji piersi (mastektomii),

			<ol style="list-style-type: none"> 3. Prowadzenie poradnictwa przez lekarzy, psychologów, specjalistów innych dziedzin oraz kobiety po przebytych zabiegach operacyjnych, 4. Informowanie społeczeństwa o problemach chorób nowotworowych, 5. Praca ochotniczek.
7	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f, 62-065 Grodzisk Wielkopolski	Ograniczenie wykluczenia społecznego oraz przeciwdziałanie marginalizacji problemów osób i rodzin, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, osób starszych, niepełnosprawnych poprzez budowę środowiskowego systemu wsparcia dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem, wsparciem rodzin, osób niepełnosprawnych.
8	Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f 62-065 Grodzisk Wielkopolski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja kobiet do działania na rzecz gminy i obszarów wiejskich, 2. Tworzenie różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców wsi, głównie kobiety, w tym środowiska emerytów i rencistów, 3. Integracja wsi poprzez wspólną naukę, zabawę i uczestnictwo w inicjatywach społecznych 4. Promowanie wsi i gminy poprzez organizowanie imprez kulturalnych.
9	Stowarzyszenie Kobiet Gminy Kamieniec	ul. Szkolna 2 64-061 Kamieniec	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywizacja kobiet do działalności na rzecz gminy i obszarów wiejskich 2. Stworzenie różnych form aktywnego spędzania wolnego czasu przez mieszkańców wsi, głównie kobiety, w tym środowiska emerytów i rencistów 3. Integracja wsi poprzez wspólną naukę, zabawę i uczestnictwo w inicjatywach społecznych <p>Promowanie wsi i gminy poprzez organizowanie imprez kulturalnych</p>
10	Stowarzyszenie Na Rzecz Readaptacji Nieletnich "Nadzieja"	ul. Bukowska 18 62-065 Grodzisk Wielkopolski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy opuszczającym zakłady poprawcze wychowankom oraz byłym wychowankom zakładów poprawczych w znalezieniu mieszkania i pracy, 2. Udzielanie wychowankom i byłym wychowankom zakładów poprawczych wsparcia materialnego w ramach możliwości stowarzyszenia 3. Popieranie tych wszystkich form działalności byłych wychowanków, które przyczyniają się do ich readaptacji społecznej oraz patronat nad tymi działaniami

			4. Zwracanie uwagi na problem potrzeby objęcia wychowanków zakładów poprawczych systemową pomocą następczą Udzielanie merytorycznej pomocy w sprawach urzędowych.
11	Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło Grodzisk Wlkp. OPP	Ul. Rakoniewicka 16 62-065 Grodzisk Wielkopolski	Działanie na rzecz wyrównywania szans osób z niepełnosprawnością intelektualną, tworzenia warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenia ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym, działanie na rzecz ochrony ich zdrowia oraz wspieranie ich rodzin.
12	Stowarzyszenie "Wspólnie Z Pasją"	Bielawy 3 62-066 Granowo	Działanie na rzecz integracji i rozwoju lokalnego środowiska społecznego, poprzez wspieranie inicjatyw społecznych w następujących obszarach; edukacja, oświata, kultura, ochrona środowiska, prawa człowieka, ochrona zdrowia, rozwój regionalny i lokalny, pomoc społeczna, współpraca z organami państwowymi i samorządu terytorialnego, organizacjami gospodarczymi i społecznymi działającymi w sferze oświaty, edukacji, ochrony środowiska, kultury, ochrony zdrowia w kraju i zagranicą.
13	"Stowarzyszenie Rodzinnej Pieczy Zastępczej - Źródło"	ul. Ogrodowa 12 62-066 Granowo	Reprezentowanie interesów osób działających lub zaangażowanych w obszar pieczy zastępczej, pomoc w wymianie informacji, wiedzy i doświadczeń, a także prowadzenie działalności charytatywnej.
14	Grodziskie Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku	ul. Powstańców Chocieszyńskich 23f 62-065 Grodzisk Wielkopolski	1. Prowadzenie edukacji w różnych dziedzinach nauk, a w szczególności w zakresie medycyny, profilaktyki zdrowia, nauk humanistycznych, kultury i sztuki, nauk społecznych i ekonomicznych, nauk technicznych, a także nauk o ziemi i wszechświecie, 2. Aktywizacja społeczna osób starszych poprzez uczestnictwo w różnych formach życia społecznego, propagowanie zasad kulturalnego współżycia społecznego, prowadzenie i popieranie różnorodnych form aktywności intelektualnej, psychicznej i fizycznej adekwatnie do wieku, stopnia sprawności i zainteresowania członków stowarzyszenia,

			<ol style="list-style-type: none"> 3. Podejmowanie działań zmierzających do utrzymania, nawiązania i zacieśniania więzi i kontaktów osobistych między mieszkańcami regionu, a szczególnie pomiędzy osobami starszymi i młodym pokoleniem, 4. Inspirowanie wszelkich działań na rzecz środowiska ludzi starszych, w tym również osób niepełnosprawnych, bezrobotnych i chorych, aby przeciwdziałać ich wykluczeniu społecznemu, 5. Upowszechnianie wiedzy o mieście grodzisk wielkopolski i powiecie grodziskim, w szczególności poprzez prezentowanie dorobku kulturalno-społecznego, walorów turystycznych oraz organizowanie spotkań ze znanymi osobami zasłużonymi dla powiatu grodziskiego i województwa wielkopolskiego, Pozyskiwanie darowizn, dotacji i subwencji na powyższe cele.
15	Stowarzyszenie Na Rzecz Walki Z Rakiem Jajnika Niebieski Motyl	ul. Stawowa 31 64-061 Kamieniec	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona i promocja zdrowia w zakresie ginekologii onkologicznej, 2. Wspomaganie działalności diagnostycznej, leczniczej, rehabilitacyjnej w obszarze ginekologii onkologicznej, 3. Pomoc społeczna, w tym pomoc osobom niepełnosprawnym, których niepełnosprawność wynika z chorób onkologicznych lub skutków ubocznych ich leczenia, ze szczególnym uwzględnieniem pacjentów cierpiących na choroby z zakresu onkologii ginekologicznej, 4. Działanie na rzecz poprawy dostępności oraz standardów leczenia chorób nowotworowych, w tym szczególnie chorób z zakresu ginekologii onkologicznej, 5. Wspieranie nauki i edukacji w zakresie onkologii, ze szczególnym uwzględnieniem ginekologii onkologicznej, 6. Działalność charytatywna na rzecz chorych onkologicznie oraz ich rodzin 7. Reprezentowanie interesów pacjentów onkologicznych Promocja oraz propagowanie profilaktyki onkologicznej.
16	Stowarzyszenie "Razem"	Kąkolewo 17 62-065 Grodzisk Wielkopolski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Działalność charytatywna; 2. Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej;

			<ol style="list-style-type: none"> 3. Działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego; 4. Działalność na rzecz integracji cudzoziemców; 5. Działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym; 6. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; 7. Działalność na rzecz nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania; 8. Działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży; 9. Działalność na rzecz kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; 10. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa; 11. Działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami; 12. Promocja i organizacja wolontariatu; 13. Promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą; 14. Promocja gminy Grodzisk Wielkopolski w kraju i za granicą; 15. Działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka; 16. Przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym.
17	Fundacja Ludzi Aktywnych Mam Bzika	Wola Jabłońska 60 64-308 Jabłonna	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu; 2. Promocji i rozwoju idei sportu, gdzie sport jest rozumiany jako forma współzawodnictwa sportowego; sposób na zintegrowanie środowisk; jedną z metod rehabilitacji dzieci, młodzieży i dorosłych; forma rekreacyjnej aktywności fizycznej; 3. Propagowania zdrowego stylu życia; 4. Działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 5. Działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; 6. Działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn;

			<ul style="list-style-type: none"> 7. Działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży; 8. Profilaktyki zachowań ryzykownych u dzieci i młodzieży; 9. Rozwój zainteresowań oraz talentów u dzieci i młodzieży; 10. Rozwój życia społecznego; 11. Działanie na rzecz łączenia grup pasjonatów; 12. Działania na rzecz wspólnot i społeczności lokalnych; 13. Działania na rzecz turystyki, krajoznawstwa oraz wypoczynku; 14. Przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym; 15. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych w zakresie sportu i rekreacji; 16. Działalność charytatywną; 17. Ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. O działalności leczniczej (dz. U. Z 2015 r. Póz. 618, 788 i 905); 18. Działania na rzecz turystyki i krajoznawstwa; 19. Działania na rzecz porządku i bezpieczeństwa publicznego;
18	Stowarzyszenie Seniorów "Druga Młodość"	ul. Pocztowa 16A 64-050 Wielichowo	<ul style="list-style-type: none"> 1. Edukacja w różnych dziedzinach nauki, a w szczególności w zakresie medycyny i profilaktyki zdrowia, kultury i sztuki, poszerzenie wiedzy o organizacjach pozarządowych, instytucjach rządowych i samorządowych polskich i zagranicznych 2. Współpraca ze służbami społecznymi w zakresie zapewnienia opieki na rzecz osób chorych i starszych, współdziałania na rzecz włączenia społecznego, 3. Propagowanie i popieranie różnorodnych form aktywności intelektualnej, psychicznej i fizycznej osób adekwatnie do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań, 4. Wspieranie i upowszechnianie wiedzy na temat nowoczesnych technologii informatycznych oraz podnoszenie kompetencji w tym zakresie,

			<ol style="list-style-type: none"> 5. Aktywizacja społeczna osób starszych poprzez kształtowanie przynależności do danego miejsca czy grupy, promowanie działalności zrzeszania się w sekcje i kluby seniora, 6. Pomoc społeczna i niesienie pomocy potrzebującym, którzy z różnych przyczyn niezdolni są do rozwiązywania swych życiowych problemów, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, patologiom społecznym i przeciwdziałanie przemocy; 7. Ochrona i promocja zdrowia, w tym szerzenie wiedzy o zdrowiu, szerzenie kultury kulinarnej, propagowanie zdrowego stylu życia i odżywiania oraz aktywnego wypoczynku, 8. Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, rekreacji oraz aktywnego stylu życia i wypoczynku, 9. Wspieranie i promowanie idei wolontariatu, 10. Wspieranie, kultywowanie, upowszechnianie i organizowanie turystyki i krajoznawstwa, 11. Kształtowanie postaw proekologicznych, działania na rzecz ekologii i ochrony środowiska naturalnego, 12. Upowszechnianie wiedzy o bezpieczeństwie i ochronie życia wśród seniorów, 13. Wspieranie i upowszechnianie kultury, tradycji i dziedzictwa kulturowego, podtrzymywanie tradycji regionalnych, pielęgnowanie dorobku artystycznego i podejmowanie działań mających na celu ułatwienie dostępu do dóbr kultury osób starszych 14. Podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, 15. Upowszechnianie wiedzy o mieście i gminie Wielichowo i powiecie grodziskim, w szczególności poprzez prezentowanie dorobku kulturalno-społecznego oraz walorów turystycznych, 16. Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,
--	--	--	--

			<p>17. Działania na rzecz integracji wewnątrzpokoleniowej i międzypokoleniowej z wykorzystaniem potencjału intelektualnego seniorów oraz rozwijanie kontaktów i współpraca między lokalną społecznością,</p> <p>18. Działania charytatywne.</p> <p>19. Działania promocyjne oraz reprezentowanie interesów członków Stowarzyszenia wobec władz administracyjnych, organów samorządowych i innych instytucji i organizacji oraz współpraca z nimi.</p>
19	Fundacja Swojska Zagroda u Prządków	ul. Polna 1 64-308 Jabłonna	<p>1. Rozwijanie i umacnianie postaw nastawionych na aktywne współdziałanie w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego,</p> <p>2. Działalność związana z kulturą, rekreacją i sportem,</p> <p>3. Pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji rodzinnej oraz osobom niepełnosprawnym, osobom w podeszłym wieku i osobom niedołączonym, a także wyrównywanie szans tych rodzin i osób,</p> <p>4. Działalność charytatywna,</p> <p>5. Ochrona i promocja zdrowia,</p> <p>6. Działalność na rzecz osób niepełnosprawnych,</p> <p>7. Promocja i organizacja wolontariatu,</p> <p>8. Pomoc zwierzętom,</p> <p>9. Popularyzacja, organizacja i rozwój jeździectwa,</p> <p>10. Działalność na rzecz osób starszych,</p> <p>11. Działalność na rzecz integracji zawodowej i społecznej, dotycząca również osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,</p> <p>12. Organizacja aktywnego wypoczynku, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży,</p> <p>13. Działalność na rzecz rodziny, upowszechniania i ochrony praw człowieka.</p> <p>14. Promocja i szerzenie tradycji regionu, Działalność na rzecz szeroko rozumianej ochrony środowiska.</p>

20	Fundacja Im. Rudolfa Mossego W Grodzisku Wielkopolskim	ul. Mossego 17 62-065 Grodzisk Wielkopolski	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie ochrony zdrowia, szczególnie: <ol style="list-style-type: none"> 1) W zakresie wspierania działalności samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w grodzisku wielkopolskim, w tym przede wszystkim: <ol style="list-style-type: none"> a) wyposażanie oraz doposażanie w sprzęt i aparaturę medyczną, b) finansowanie wydatków na modernizację infrastruktury teleinformatycznej, c) finansowanie modernizacji pomieszczeń szpitalnych oraz wyposażenia szpitala, d) finansowanie uczestnictwa personelu szpitala (w tym pracowników administracyjnych i obsługi) w zjazdach, konferencjach, szkoleniach, w tym finansowanie kosztów podróży, e) organizacja szkoleń kadry szpitala, w tym przede wszystkim kadry medycznej, f) inne formy finansowania lub dofinansowywania działalności szpitala, 2) wspierania działalności innych placówek medycznych, 3) szkolenia mieszkańców powiatu grodziskiego i powiatów ościennych w zakresie ochrony zdrowia i promocji zdrowia, 4) współpraca z samorządami zawodowymi oraz innymi samorządami i instytucjami w zakresie ochrony zdrowia, 5) działalność w zakresie oświaty, w tym przede wszystkim działalność prozdrowotna, 6) inne przedsięwzięcia, jakie okażą się celowe dla realizacji działalności statutowej fundacji. 1. Promocja Rudolfa Mossego i jego rodziny, szczególnie poprzez propagowanie historii działalności Rudolfa Mossego i jego rodziny. 2. Działalność charytatywna i pomoc humanitarna, szczególnie: <ol style="list-style-type: none"> 1) Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych w zakresie pomocy zdrowotnej, rzeczowej i finansowej osobom potrzebującym, w tym uchodźcom i innym osobom przebywającym na terenie powiatu grodziskiego,
----	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> 2) Promocja i wspieranie wolontariatu oraz innych form zaangażowania społecznego, 3) Pośredniczenie w pomocy potrzebującym.
21	Fundacja Wspólna Przystań	ul. Rakoniewicka 15/3 62-065 Grodzisk Wielkopolski	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wszechstronna pomoc osobom ze spektrum autyzmu, ich rodzinom w sprawach dotyczących edukacji, poprawy dobrostanu zdrowotnego oraz aktywizacji zawodowej i społecznej; 2. Propagowanie wiedzy o autyzmie, problemach osób ze spektrum autyzmu i możliwościach ich edukacji i rehabilitacji; 3. Pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób; 4. Pomoc osobom przewlekle chorym; 5. Ochrona i promocja zdrowia
22	Fundacja Neir Naturalna Edukacja I Rozwój	Gnin 17, 62-073 Ruhocice	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie i rozwijanie alternatywnych form edukacji, 2. Wspieranie działań o charakterze edukacyjnym i kulturalnym, 3. Wspieranie i rozwijanie świadomości w zakresie zdrowego trybu życia, 4. Wspieranie i promowanie sportu, turystyki i aktywnego trybu życia, 5. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, 6. Wspieranie świadomości rodziców w zakresie edukacji, procesów wychowawczych i komunikacji z dzieckiem, 7. Wspieranie rodziny, 8. Promowanie i upowszechnianie wiedzy na temat praw dziecka, 9. Prowadzenie działalności edukacyjnej, 10. Organizacja działań w zakresie edukacji, oświaty i wychowania, 11. Organizacja działań w zakresie kultury i sztuki, 12. Organizacja działań w zakresie opieki i pomocy społecznej, 13. Promocja i organizacja działań w zakresie ochrony środowiska oraz świadomości w tym zakresie, 14. Promocja i organizacja wolontariatu, o. Działalność charytatywnej, 15. Wspieranie innych organizacji w tym organizacji pozarządowych, prowadzących działalność edukacyjną, 16. Rozwój i umacnianie wspólnot i społeczności lokalnych,

			17. Promowanie postaw tolerancji i poszanowania drugiego człowieka, Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.
23	Stowarzyszenie wspierania inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju ziemi granowskiej Opp	Ul. Sportowa 2, 62-066 granowo	<p>1. Inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć społecznych i gospodarczych służących rozwojowi gminy granowo.</p> <p>1. Integracja ludzi, instytucji i organizacji działających na terenie gminy Granowo.</p> <p>2. Propagowanie i upowszechnianie wiedzy o tradycjach, kulturze, zabytkach i pamiątkach ziemi granowskiej.</p> <p>3. Stowarzyszenie prowadzi działalność pożytku publicznego w zakresie:</p> <p>a) inicjowania i wspierania przedsięwzięć społecznych i gospodarczych służących rozwojowi gminy granowo,</p> <p>b) organizowania pomocy finansowej i rzeczowej dla osób pozostających, w trudnej sytuacji materialnej w wyniku chorób i nieszczęśliwych, zdarzeń losowych,</p> <p>d) integracji ludzi, instytucji i organizacji działających na terenie gminy Granowo, propagowania i upowszechniania wiedzy</p>

Dane pochodzące z Wydziału Inwestycyjno-Gospodarczego i Dróg Powiatu Grodziskiego oraz Urzędów Gmin na terenie Powiatu Grodziskiego

Status Organizacji Pożytku Publicznego posiada 6 stowarzyszeń wymienionych w tabeli, są to:

- Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Grodzisku Wielkopolskim;
- Stowarzyszenie Abstynenckie „Nowe Życie” w Grodzisku Wielkopolskim;
- Stowarzyszenie „Dom Pomocna Dłoń” w Błońsku;
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Serce” w Rakoniewicach;
- Stowarzyszenie „Złota Jesień” w Rakoniewicach.
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Gospodarczych oraz Rozwoju Ziemi Granowskiej w Granowie.

Jak ukazuje tabela 31, szczególną opieką i wsparciem otoczeni są seniorzy, którzy mogą liczyć nie tylko na pomoc instytucji Państwa, ale i organizacji pozarządowych, takich jak Stowarzyszenie „Złota Jesień” w Rakoniewicach, Stowarzyszenie Dobroczynności Chorymi Starym Ludziom w Kąkolewie, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim, Grodzkie Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku w Grodzisku Wielkopolskim, Stowarzyszenie „Razem” w Kąkolewie, Stowarzyszenie Seniorów „Druha Młodość” w Wielichowie.

Stowarzyszenie Rodzinnej Pieczy Zastępczej „Źródło” w Granowie zajmuje się nie tylko wsparciem rodzin i dzieci pozostających w pieczy zastępczej, ale i ściśle współpracuje z Działem Pieczy Zastępczej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim przy m.in. realizacji projektu „Plan na Lepsze Jutro Plus” w latach ubiegłych i roku obecnym (do 28.02.2023 r.)

Stowarzyszenie na Rzecz Readaptacji Nieletnich „Nadzieja” w Grodzisku Wielkopolskim, udziela wsparcia wychowankom zakładów poprawczych i pomaga im stawiać pierwsze kroki w dorosłym życiu.

Aktywizacją społeczną i zawodową kobiet zajmują się: Gminne Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych w Grodzisku Wielkopolskim, Stowarzyszenie Kobiet Gminy Kamieniec.

W Powiecie Grodzkim funkcjonuje również kilka organizacji pozarządowych, które zajmują się pomocą i wsparciem osób niepełnosprawnych. Kobiety przed i po zabiegu mastektomii mogą liczyć m.in. Grodzkie Stowarzyszenie „Amazonki”, a osoby niepełnosprawne intelektualnie m.in. na Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Grodzisku Wielkopolskim oraz Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Serce” w Rakoniewicach. Dwie ostatnie wymienione organizacje prowadzą również Warsztaty Terapii Zajęciowej (WTZ).

Warsztaty Terapii Zajęciowej funkcjonujące na terenie Powiatu Grodziskiego, zajmują się rehabilitacją społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych. Zajęcia prowadzone są w formie rehabilitacji i terapii dostosowanej do potrzeb poszczególnych uczestników. Tabela 31, ukazuje ilość osób zatrudnionych Warsztatach Terapii Zajęciowej w Grodzisku Wielkopolskim oraz Rakoniewicach, prowadzonych w latach 2019-2022.

Tabela 32 Liczba osób zatrudnionych na etat w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Powiecie Grodziskim

	2019		2020		2021		2022	
	WTZ Grodzisk Wielkopolski	WTZ Rakoniewice	WTZ Grodzisk Wielkopolski	WTZ Rakoniewice	WTZ Grodzisk Wielkopolski	WTZ Rakoniewice	WTZ Grodzisk Wielkopolski	WTZ Rakoniewice
Liczba osób zatrudnionych na etat	13	15	13	15	13	15	12	15
Powiat Grodziski ogółem	28		28		28		27	

Dane na podstawie statystyk udostępnionych przez Warsztaty Terapii Zajęciowej z Powiatu Grodziskiego

Jak wykazuje tabela 31, w latach 2019-2021, w obydwóch Warsztatach Terapii Zajęciowych w Powiecie Grodziskim zatrudnionych na etatach było łącznie 28 osób. W roku 2021 liczba ta wynosiła 27 osób. 13 pracowników w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Grodzisku Wielkopolskim w latach 2019-2021, a w roku 2022 12 pracowników. W latach 2019-2022 w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Rakoniewicach pracowało 15 pracowników.

Stowarzyszenie „Dom Pomocna Dłoń” w Błońsku, prowadzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej, do którego przyjmowane są osoby zagrożone bezdomnością, przemocą lub znajdujące się w innej sytuacji wymagającej wsparcia. Jak ukazuje tabela 32, najczęstszym powodem przebywania w Ośrodku w latach 2019 - 2022 była bezdomność, które dotyczyło aż 13 z 51 osób przyjętych przez Ośrodek, kolejno: niepełnosprawność (9 osób), konflikty w rodzinie (8 osób), uzależnienie i współuzależnienie (7 osób), doświadczanie przemocy (5 osób), zadłużenie (4 osoby).

Stowarzyszenie w/w prowadzi także Schronisko dla Osób Bezdomnych w Usługami Opiekuńczymi.

Tabela 33 Liczba osób przyjętych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej według głównego problemu

Problem	2019	2020	2021	2022
Ubóstwo	0	0	0	0
Bezdomność	6	7	4	4
Doświadczenie przemocy	4	1	6	3
Stosowanie przemocy	0	0	0	1
Zadłużenie	0	4	0	0
Niewydolność wychowawcza	0	0	0	0
Uzależnienie i współuzależnienie	7	0	0	1
Zaburzenia psychiczne	0	0	2	0
Niepełnosprawność intelektualna	0	0	0	0
Niepełnosprawność fizyczna lub choroba	0	9	10	13
Konflikty w rodzinie	5	3	3	3
Niezaradność życiowa	0	0	5	4
Inne	4	1	0	6
Razem	26	25	30	35

Dane udostępnione przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Błońsku

3.3. Zdolność podmiotów ekonomii społecznej do realizacji ustawy o pomocy społecznej

W związku z art. 16b ustawy o pomocy społecznej gminy i powiaty przy tworzeniu Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych mają zawrzeć diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Realizując materiały do niniejszej strategii zwrócono się do gmin na terenie Powiatu Grodzkiego z prośbą o określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej na terenie poszczególnych gmin.

- Wydział Oświaty, Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego przekazał informację, że na terenie Powiatu Grodzkiego działają 3 spółdzielnie socjalne:
  1. Spółdzielnia Socjalna „Dworzec”- spółdzielnia socjalna w Grodzisku Wlkp.
  2. Spółdzielnia Socjalna Na Piątkę - spółdzielnia socjalna w Grodzisku Wlkp.
  3. Spółdzielnia Socjalna Serce - spółdzielnia socjalna w Rakoniewicach.

Wymienione podmioty prowadzą działalność w dziedzinie gastronomii i usług. Wskazane podmioty są w stanie realizować usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

- Urząd Gminy w Granowie wskazuje, że status organizacji pożytku publicznego na terenie gminy posiadają:
  1. Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych oraz Rozwoju Ziemi Granowskiej,
  2. OSP Granowo.

Jak wskazuje w/w urząd organizacje realizują usługi w zakresie wspierania rodzin, pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji społecznej i kultury. Zaspokajają one potrzeby mieszkańców gminy Granowo.

- Urząd Miejski w Wielichowie przekazał wykaz organizacji, z którymi współpracuje, zaznaczając przy tym, że żadna ze wskazanych organizacji nie prowadzi działalności w obszarze pomocy społecznej.
- Urząd Miejski Gminy Rakoniewice wykazał 5 organizacji, wskazując, że organizacjami pożytku publicznego są:
  1. Stowarzyszenie Pomocy dzieciom „Serce”,
  2. Stowarzyszenie „Złota Jesień”,
  3. Stowarzyszenie „Dom Pomocna Dłoń”.

Nie określono zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

- Urząd Miejski w Grodzisku Wielkopolskim przekazał spis 21 organizacji na terenie gminy, wskazując na 2 działające w obszarze pomocy społecznej :
  1. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Grodzisku Wlkp. określoną jako organizację pożytku publicznego.
  2. Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych im. Jana Pawła II w Grodzisku Wielkopolskim .

W/w stowarzyszenia są zdolne do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

- Urząd Gminy Kamieniec nie przekazał informacji na temat zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

Urzędy Gmin zostały poproszone również o określenie zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,

zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

- Wydział Oświaty, Kultury i Promocji Starostwa Powiatowego przekazał, że corocznie organizowane są otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych, które są zlecane organizacjom pożytku publicznego w zakresie powierzenia punktu nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczenie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej oraz zadanie z zakresu pomocy społecznej, związane z prowadzeniem Ośrodka Interwencji Kryzysowej.
- Urząd Miejski w Grodzisku Wielkopolskim przekazał spis 21 organizacji na terenie gminy, wskazując, że każda z wymienionych realizowała zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie. Wskazano przede wszystkim: wspieranie upowszechniania kultury fizycznej, ochrony i promocji zdrowia, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
- Urząd Gminy Granowo wskazuje na następujące, priorytetowe zadania w zakresie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej; ochrony i promocji zdrowia; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; nauki, edukacji, oświaty i wychowania; wypoczynku dzieci i młodzieży; kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; turystyki i krajoznawstwa i przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.
- Urząd Gminy Kamieniec określił, że zadania publiczne są realizowane w zakresie działalności na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn oraz działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
- Urząd Miejski Gminy Rakoniewice wskazał następujące działania: pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób; działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; działalności charytatywnej; działalności na rzecz osób niepełnosprawnych; działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych; kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa

narodowego; wspierania i upowszechniania kultury fizycznej; turystyki i krajoznawstwa; działalności na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami; promocji i organizacji wolontariatu; promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą.

- Urząd Miejski w Wielichowie przekazał informacje nie określając zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Jak widać powyżej na terenie Powiatu Grodziskiego funkcjonują stowarzyszenia aktywnie działające na rzecz mieszkańców regionu. Niektóre z nich działają w wąskim gronie adresatów, niektóre pomagają szerszemu kręgowi osób. W większości działalność stowarzyszeń stara się odpowiadać na potrzeby społeczeństwa lokalnego. Niektóre z nich starają się pozyskać większe środki współpracując z jednostkami gminnymi i ponadgminnymi.

4. Podsumowanie wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do 2022 r. oraz rekomendacje dla nowej strategii

Przeprowadzona diagnoza sytuacji społecznej wraz z uwzględnieniem wyzwań strategicznych, analiza sprawozdań rocznych wskazuje na to, że założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych obowiązującej do końca roku 2022 były systematycznie realizowane. W drugiej połowie okresu wdrażania działań Strategii wiele zadań odbywało się w ograniczonym zakresie z uwagi stan epidemii COVID-19 i zwiększone z nim ograniczenia, które wpłynęły na funkcjonowanie zarówno instytucji jak i mieszkańców Powiatu Grodziskiego. Praca i nauka zdalna przyczyniły się w niektórych rodzinach do nasilenia problemów bezrobocia, bezradności opiekuńczo-wychowawczej, przemocy domowej i konfliktów rodzinnych, a także uzależnień. Skutki izolacji społeczne dzieci i młodzieży na pewno będą się jeszcze ujawniać w ciągu najbliższych lat, jednak już teraz specjaliści pracujący z dziećmi i młodzieżą wskazują na problemy emocjonalne, zagrożenia uzależnieniami behawioralnymi, trudnościami w nauce i relacjach. Atmosfera zagrożenia w czasie pandemii, izolacja wpłynęły także na osoby starsze i niepełnosprawne. Były to z pewnością warunki niesprzyjające zdrowiu fizycznemu i psychicznemu. Nie bez znaczenia dla mieszkańców Powiatu Grodziskiego ma też wojna w Ukrainie i związany z nią napływ uchodźców wojennych.

Wśród rekomendacji wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Grodziskim na lata 2023-2030 można wskazać:

- wzrost znaczenia ekonomii społecznej w obszarze aktywizacji osób najbardziej zagrożonych marginalizacją;
- ciągle doskonalenie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy;
- rozszerzanie skali i obszarów współpracy finansowej powiatu z organizacjami pozarządowymi;
- szersze włączenie organizacji pozarządowych w kreowanie polityki społecznej i w procesy konsultacyjne w tym zakresie;
- dalsza profesjonalizacja działań instytucji pomocy społecznej poprzez zwiększenie liczby osób i specjalistów pracujących w różnych obszarach wsparcia jednostki, w tym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- większy zakres wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej w Powiecie Grodziskim, nie tylko poprzez wsparcie merytoryczne, ale także poprzez zwiększenie dofinansowań zatrudnienia rodzin pomocowych i osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich w rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych zawodowych;
- umożliwienie pracownikom systemu wsparcia a także rodzinom zastępczym udziału w superwizjach i innych formach wsparcia;
- rozwój mieszkalnictwa wspomaganego dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- podejmowanie działań na rzecz identyfikacji i likwidacji barier architektonicznych i konstrukcyjnych w obiektach pożytku publicznego;
- stałe zwiększanie dostępności usług społecznych dla osób starszych, przy jednoczesnym procesie deinstytucjonalizacji;
- rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej, w tym poprzez sprawny przepływ informacji i zintegrowane działania a także włączenie organizacji pozarządowych w procesy decyzyjne i opiniotwórcze na szczeblu lokalnym.

Biorąc pod uwagę powyższe przyjęto także, iż Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 będzie stanowić kontynuację dotychczas obowiązujących dokumentów, by zachować ciągłość podjętych celów i kierunków działań.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030, ma na celu w sposób całościowy ująć problemy społeczne, z którymi zmagają się obywatele Powiatu Grodziskiego, a także zawrzeć szeroko zakreślone programy działań. Dlatego zakładamy, iż nie celowe

byłoby powielanie przyjętych w innych Strategiach i Programach rozwiązań. W zamyśle Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma być skorelowanym z tymi aktami rozwinięciem tej ich części, która dotyczy polityki społecznej, potrzebnej ze względu na szczególną rolę jaką odgrywa ta sfera z punktu widzenia społeczności lokalnej.

1. Wizja rozwoju polityki społecznej w Powiecie Grodziskim

1.1. Analiza SWOT – szanse i zagrożenia

Przeprowadzona diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Powiatu Grodziskiego pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów dotyczących społeczność Powiatu. Jednocześnie dzięki informacjom pozyskanym z instytucji udało się wskazać jakie posiadamy zasoby i możliwości, które zostaną wykorzystane do przeprowadzania działań mających na celu rozwiązanie problemów społecznych doskwierających mieszkańcom naszego powiatu. Kwestia zagrożeń dotyczy utrudnień mogących przeszkodzić w realizacji celów wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Grodziskiego na lata 2023-2030.

Posługujemy się tutaj jedną z najbardziej powszechnych technik heurystycznych służących do porządkowania i analizy informacji - analizą SWOT. W opracowywaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych analiza SWOT miała na celu zbadanie mocnych i słabych stron sfery polityki społecznej realizowanej w Powiecie Grodziskim, a następnie ich konfrontacji z szansami i zagrożeniami, które mogą utrudnić bądź uniemożliwić osiągnięcie założonych w strategii celów.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

- mocne strony (wewnętrzne czynniki pozytywne) to przede wszystkim to, co wyróżnia nasna tle innych. Są to te dziedziny działalności, które tworzą potencjał i pozytywny wizerunek instytucji.
- słabe strony (wewnętrzne czynniki negatywne) to te aspekty funkcjonowania, które ograniczają sprawność i mogą blokować rozwój instytucji.
- Szanse (zewnętrzne czynniki pozytywne) to wszystkie wydarzenia i procesy w otoczeniu, które tworzą sprzyjające dla instytucji sytuacje. Są to takie kierunki działalności, które mogą przynieść w przyszłości pozytywne, rozwojowe społecznie efekty.
- Zagrożenia (zewnętrzne czynniki negatywne) to zbiór możliwych sytuacji i procesów, które mogą tworzyć niekorzystne dla instytucji warunki rozwoju w jego otoczeniu. Zagrożenia są postrzegane jako bariery, utrudnienia i możliwe niebezpieczeństwa dla zakładanych procesów.

W dalszej części przedstawiona została analiza SWOT rozwoju polityki społecznej w Powiecie Grodziskim. Tabela 34 ukazuje czynniki wewnętrzne (słabe i mocne strony), a tabela 35 czynniki zewnętrzne (korzyści i zagrożenia).

Tabela 34 Słabe i mocne strony polityki społecznej w Powiecie Grodziskim (analiza SWOT)

Lp.	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1	Funkcjonowanie instytucji i organizacji pozarządowych o różnorodnym zakresie działania i pomocy.	Brak dostatecznie rozwiniętej infrastruktury społecznej w Powiecie i tworzących go Gminach.
2	Prężnie działające organizacje pozarządowe.	Duża liczba rodzin dysfunkcyjnych.
3	Współpraca PCPR z gminnymi jednostkami pomocy społecznej.	Zbyt mała liczba rodzin zastępczych i wspierających.
4	Sprawnie działające jednostki odpowiedzialne za bezpieczeństwo publiczne w Powiecie.	Brak rodzin wspierających w Gminach.
5	Dobra koordynacja działań prowadzonych przez PCPR.	Nadal wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej.
6	Systematyczne pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, w tym duża aktywność projektowa jednostek wspierających osoby potrzebujące.	Zjawisko „dziedziczenia” biedy i bezradności społecznej, wyuczona bezradność.
7	Wykwalifikowana kadra pomocy społecznej.	Bierna postawa świadczeniobiorców w rozwiązywaniu problemów życiowych.
8	Zaangażowanie pracowników OPS w Gminach Powiatu.	Niechęć podnoszenia kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne.
9	Zwiększenie zakresu usług realizowanych przez OPS.	Niedostosowanie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb i wymagań rynku pracy.
10	Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Rodzina 500+” w znacznym stopniu redukujący ubóstwo skrajne w rodzinach wielodzietnych.	Nadal wysoka liczba bezrobotnych bez prawa do zasiłku.
11	Duża liczba programów w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w których jednostki samorządu terytorialnego mogą wziąć udział, aby lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców np. opieka wytchnieniowa, asystent osoby niepełnosprawnej.	Niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
12	Dobra współpraca z różnymi instytucjami i podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej.	Niewystarczające środki finansowe przeznaczane na rehabilitację społeczną i zawodową.
13	Prowadzenie naboru, kwalifikowanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.	Wzrost liczby rodzin niewydolnych wychowawczo.
14	Rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, wzrost zawodowych rodzin zastępczych.	Brak rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych, w tym o charakterze pogotowia opiekuńczego.
15	Wspieranie przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej i koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej rodzin zastępczych.	Niedostateczne wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców co powoduje wzrost dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
16	Wspieranie pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej	Zbyt mała ilość kandydatów na rodziców zastępczych.

17	Promowanie rodzicielstwa zastępczego.	Słaby dostęp do usług społecznych przez osoby niepełnosprawne.
18	Funkcjonowanie rodzin zastępczych zawodowych i niezawodowych a także dwóch rodzinnych domów dziecka.	Wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych.
19	Mieszkanie chronione dla osób opuszczających pieczę zastępczą.	Niewystarczająca oferta pomocowa dla osób niepełnosprawnych.
20	Zwiększenie integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym.	Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz współpracy w tym zakresie przez współuzależnionych.
21	Reagowanie na potrzeby osób niepełnosprawnych.	Niska ilość urodzeń, proces starzenia się ludności.
22	Funkcjonowanie dwóch Warsztatów Terapii Zajęciowej, trzech spółdzielni socjalnych i Środowiskowego Domu Samopomocy.	Brak Domu Pomocy Społecznej.
23	Możliwość samorealizacji osób starszych w różnych organizacjach i stowarzyszeniach.	Niewystarczająca liczba lokali socjalnych.
24	Działalność Uniwersytetu III Wieku i prężnie działające organizacje pozarządowe wspierające osoby starsze.	Brak miejsc interwencyjnych (hostelowych).
25	Propagowanie idei wolontariatu i rozwój grup wsparcia dla różnych kategorii osób.	Brak noclegowni, ogrzewalni dla osób bezdomnych.
26	Dobry stan infrastruktury oświatowej, a także rozwój tej infrastruktury w Powiecie.	Ograniczone połączenia kolejowe.
27	Baza kulturalno-sportowa.	Niewystarczająca liczba kadry zatrudnionej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w związku z wzrastającą liczbą zadań.
28	Umiejętność szybkiego reagowania w sytuacjach kryzysowych.	Realizacja coraz większej liczby zadań przez jednostki pomocy społecznej.
29	Działalność Ośrodka Interwencji Kryzysowej i szeroka oferta pomocy tej jednostki.	Brak specjalistów w powiecie z zakresu pracy z dziećmi i osobami doświadczającymi traumy.
30	Dostępność do placówek służby zdrowia.	
31	Poczucie solidarności mieszkańców gminy w sytuacjach zagrożeń.	
32	Zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do różnych form spędzania czasu wolnego.	
33	Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	
34	Realizacja programów w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną.	
35	Zapewnienie środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych przez Gminy.	
36	Nowo tworzące się fundację i stowarzyszenia.	
37	Utworzenie w Powiecie Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego.	
38	Utworzenie filii Poradni dla Dzieci i Młodzieży oferującą pomoc psychologiczną i psychoterapeutyczną w ramach NFZ.	

Tabela 35 Szanse i zagrożenia polityki społecznej realizowanej w Powiecie Grodziskim (analiza SWOT)

Lp.	Szanse	Zagrożenia
1	Ścisła współpraca PCPR z OPS w gminach w realizacji zadań pomocy społecznej oraz zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Wysoka inflacja i wzrastające koszty utrzymania gospodarstw domowych.
2	Podnosząca kwalifikacje kadra pomocy społecznej.	Niewystarczająca wzajemna współpraca pomiędzy instytucjami pomocowymi powiatu.
3	Poszerzenie dostępności do specjalistów z zakresu pomocy społecznej (porady prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjale).	Niedostateczna współpraca pomiędzy jednostkami sfery pomocy społecznej, oświaty, służby zdrowia,
4	Korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne powiatu.	Niedofinansowanie oraz przeciążenie i wypalenie zawodowe pracowników socjalnych.
5	Stałe szkolenie, doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej.	Brak na terenie Powiatu Domów Pomocy Społecznej oraz placówki opiekuńczo-wychowawczej.
6	Szerokie partnerstwo instytucji pomocowych w tym organizacji pozarządowych.	Wzrost zadań statutowych PCPR i wynikający z tego wzrost nakładów finansowych.
7	Możliwość pozyskiwania środków unijnych na przedsięwzięcia mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców.	Brak stabilnych przepisów dotyczących pomocy społecznej.
8	Umiejętne wykorzystywanie środków unijnych na rozwój usług społecznych.	Nieskuteczność programów wychodzenia z obszarów ubóstwa.
9	Zwiększająca się świadomość mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych.	Niski poziom umiejętności wychowawczych rodziców.
10	Rozwój rodzicielstwa zastępczego.	Zbyt mała liczba pracowników socjalnych i specjalistów zatrudnionych w Ośrodkach Pomocy Społecznej.
11	Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej (kampanie informacyjne, szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze, rodzinne domu dziecka, grupy wsparcia dla rodzin zastępczych, powstanie stowarzyszenia skupiającego rodziny zastępcze i adopcyjne z Powiatu Grodziskiego).	Zbyt mała liczba kadry specjalistycznej zatrudniona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej.
12	Poszerzenie współpracy instytucjonalnej i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania prawidłowego funkcjonowania rodzin i przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym oraz zapobiegania umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.	Postępujący kryzys rodziny oraz wzrost przemocy w rodzinie.
13	Podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy.	Zwiększenie liczby wydawanych postanowień sądowych o umieszczeniu nieletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych.
14	Wzrost identyfikacji i wykrywalności przestępczości, w tym przemocy w rodzinie.	Mała liczba kandydatów do pełnienia funkcji niezawodowych rodzin zastępczych.
15	Wspieranie zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych i prac społecznie użytecznych.	Brak miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej.

16	Coraz powszechniejszy dostęp do nowoczesnych środków komunikowania się ze szczególnym uwzględnieniem internetu.	Dalsza marginalizacja spowodowana długim bezrobociem.
17	Oferowanie dzieciom i młodzieży różnych form spędzania czasu wolnego.	Pogłębianie się zjawiska „dziedziczenia” biedy, wyuczzonej bezradności.
18	Rozbudowa sieci wsparcia w środowisku zamieszkania osób niepełnosprawnych jak również dla ich rodzin.	Bezrobocie wśród osób młodocianych.
19	Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.	Występowanie zagrożeń funkcjonowania rodziny, uzależnienia, bezrobocie, przemoc fizyczna, psychiczna, ekonomiczna, seksualna.
20	Duża liczba podmiotów gospodarczych zdolnych do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym także niepełnosprawnych.	Nieumiejętność zarządzania budżetem domowym.
21	Działania na rzecz rodzin wielodzietnych i osób niepełnosprawnych zapobiegające wykluczeniu społecznemu (np. „karta dużej rodziny”).	Deficyt lokali socjalnych.
22	Koordinacja działań na rzecz osób starszych.	Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu problemów życiowych.
23	Efektywność i skuteczność działań na rzecz osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.	Ograniczone możliwości rynku pracy dla osób niepełnosprawnych.
24	Rozbudowa programów oferujących pomoc i opiekę osobom starszym w miejscu zamieszkania jak i w środowisku.	Niska świadomość społeczna na temat wiedzy o potrzebach i możliwościach osób niepełnosprawnych i starszych.
25	Dofinansowanie przez projekty ministerialne działań na rzecz osób starszych, które mogą być wykorzystane przez samorząd powiatowy oraz gminny.	Zmniejszenie środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na zadania Powiatu wynikające z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
26	Rozwój działalności Uniwersytetów III Wieku	Wzrost zapotrzebowania na miejsca w placówkach opieki stacjonarnej.
27	Rozwój i powstawanie nowych instytucji społecznych i stowarzyszeń.	Niewystarczające działania profilaktyczne z zakresu przeciwdziałania narkomanii na terenie Powiatu Grodziskiego.
28	Współpraca między jednostkami samorządowymi i organizacjami pozarządowymi.	Ukrywanie zjawiska przemocy domowej i rówieśniczej.
29	Promocja i wsparcie wolontariatu i projektów charytatywnych.	Starzejąca się struktura społeczna.
30	Działalność organizacji pozarządowych na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	Niedostateczna koncentracja uwagi na problemach osób starszych, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością.
31	Programy na rzecz osób niepełnosprawnych.	Dalszy wzrost migracji, szczególnie młodych ludzi do większych miast.
32	Upowszechnienie informacji dotyczących praw i uprawnień osób niepełnosprawnych.	Niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.
33	Działania na rzecz aktywizacji osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy.	Utrwalenie bierności zawodowej w rodzinach osób długotrwale bezrobotnych.
34	Realizacja programów mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.	Słabo rozwinięty wolontariat.
35	Rozwój działalności instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości społecznej.	Ograniczenie wsparcia finansowego instytucji pomocy społecznej.
36		Niestabilność prawa dotycząca polityki społecznej.

37		Brak instytucji i kadry zajmującej się profilaktyką i terapią osób uzależnionych od środków odurzających z zaburzeniami psychicznymi.
38		Nasilanie się problemów społecznych wynikających z pogorszenia się koniunktury gospodarczej, upadku dużych zakładów pracy i zwolnień grupowych.
39		Bariery, które ograniczają podjęcie pracy: wiek, nieadekwatne do wykształcenia i kwalifikacji oferty zatrudnienia dla absolwentów szkół wyższych.
40		Przekazywanie zadań państwa samorządom lokalnym bez zabezpieczenia finansowego.

1.2. Cel główny i cele szczegółowe, kierunki działań, podmioty realizujące i wskaźniki

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030, zmierzać powinna nie tylko do łagodzenia skutków trudnej sytuacji bytowej klientów pomocy społecznej, lecz także do usuwania często głęboko tkwiących przyczyn ubóstwa, jakimi są wykluczenie społeczne, bezrobocie, bezdomność i inne dysfunkcyjne zjawiska społeczne.

Aby skutecznie realizować cele opisane w Strategii, niezbędna jest współpraca instytucji państwa i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej, a także innych instytucji, które co prawda w obszarze pomocy społecznej w ścisłym znaczeniu się nie poruszają, lecz których sprawne funkcjonowanie w sposób bezpośredni lub pośredni wpływa na jakość życia mieszkańców, szczególnie w takich dziedzinach jak: edukacja, służba zdrowia czy bezpieczeństwo.

Przeprowadzona diagnoza i analiza problemów społecznych powstała na bazie zebranego materiału badawczego pochodzącego z dokumentów strategicznych, a także wyrażanych opinii przez przedstawicieli instytucji społecznych zlokalizowanych na terenie Powiatu Grodziskiego, które dotyczyły kierunków, w którym powinna zmierzać polityka społeczna realizowana przez władzę powiatu z perspektywy działalności każdej z poszczególnych instytucji.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzisku, Wielichowie, Rakoniewicach i Kamieńcu w odpowiedzi na pismo z prośbą o propozycje kierunków rozwoju polityki społecznej, wskazały najważniejsze z nich:

- rozwój pomocy specjalistycznej dla dzieci i rodzin dotkniętych dysfunkcją,
- rozwój przedsiębiorczości społecznej,
- rozwój zlecania organizacjom pozarządowym zadań z zakresu problemów

społecznych,

- rozwój wolontariatu,
- rozwój działań na rzecz aktywnego starzenia,
- rozwój usług dla osób niepełnosprawnych tj. opieka wytchnieniowa,
- utworzenie ponad gminnego centrum pomocy dla rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej, w którym mogłyby uzyskać osoby, doznające przemocy domowej: wsparcie specjalistów psychologa, pedagoga, terapeuty, prawnika oraz grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- stała oferta programów korekcyjno – edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- rozwój polityki społecznej w Powiecie Grodzkim w kierunku opieki długoterminowej dla osób starszych i chorych,
- wspieranie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu poprzez m.in. wzmacnianie kompetencji rodzicielskich,
- rozwijanie rodzicielstwa zastępczego,
- utworzenie Domu Pomocy Społecznej na terenie Powiatu Grodzkiego.

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło, prowadzące Warsztaty Terapii Zajęciowej w Grodzisku Wielkopolskim, zwraca uwagę na to, jak bardzo ważne jest pokazywanie społeczeństwu, że osoby z niepełnosprawnością posiadają prawo samostanowienia, tym samym równolegle instytucjonalnie podejmowanie działań prezentujących, które przeciwstawiają się stereotypom i stygmatyzacji społecznej - budowanie świadomości. Na terenie Powiatu Grodzkiego istnieje silna potrzeba szkoły specjalnej, która od najwcześniejszego etapu edukacyjnego przystosuje się organizacją, metodami edukacyjnymi i wyposażeniem do szczególnych potrzeb uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności. W/w Stowarzyszenie zauważa również potrzebę utworzenia szkoły na późniejszym etapie edukacyjnym, który realnie przygotowałby OzN do wejścia na rynek pracy. Wskazano na potrzebę systemu wsparcia zatrudnienia oraz aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami- budowanie sieci firm przyjaznych środowisku osób z niepełnosprawnością, powstanie Zakładu Aktywności Zawodowej na terenie powiatu. Wskazano dużą potrzebę rozwoju dla Uczestników WTZ mieszkalnictwa wspieranego np. mieszkanie treningowe. Odpowiedzią na potrzeby społeczne jest również planowane powiększenie liczby pracowników WTZ w Grodzisku Wielkopolskim.

Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Serce” prowadzące WTZ w Rakoniewicach przekazało, że

najważniejsze dla nich jest zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin do usług asystenckich, mieszkalnictwo wspomagane dla osób z niepełnosprawnościami oraz zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami (wsparcie obecnych w powiecie spółdzielni socjalnych).

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Grodzisku Wielkopolskim zwraca uwagę na to, że w Powiecie Grodzkim największą potrzebą jest zabezpieczenie dzieci w ich rozwoju od momentu urodzenia do okresu pójścia do szkoły. Analizując poszczególne lata Poradnia wskazuje na widoczny wzrost liczby dzieci potrzebujących kompleksowego wsparcia w okresie wczesnorozwojowym. Poradnia sygnalizowała organowi prowadzącemu o konieczności uruchomienia ośrodka wczesnego wspomagania rozwoju, który objąłby dzieci kompleksowym wsparciem, u których stwierdzono taką potrzebę poprzez wydanie odpowiedniej opinii. Rodzice korzystając z możliwości prawnych, jakie daje im Ustawa „Za życiem” oczekują kompleksowej pomocy dla swojego dziecka „tu i teraz”. Brak środków i tego typu placówki na terenie Powiatu Grodzkiego uniemożliwia Poradni realizowanie tego zadania pomimo potencjalnych zasobów kadrowych. Brak takiego ośrodka powoduje również, że rodzice bardzo często rezygnują z terapii własnego dziecka, gdyż nie mają możliwości korzystania z podobnych usług w innym powiecie ze względu na trudności z dojazdem i wysokimi kosztami. Poza tym ościenne placówki mają tak duże obłożenie, że nie chcą przyjmować dzieci z naszego Powiatu, gdyż potrzebują miejsc dla dzieci ze swojego terenu.

Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy „Wygodna Stacja” w Wielichowie zwraca uwagę na: pomoc rodzicom/opiekunom osób niepełnosprawnych poprzez zapewnienie transportu osobom niepełnosprawnym na zajęcia do ośrodka wsparcia (ŚDS), potrzebę utworzenia w powiecie szkoły specjalnej; zapewnienie dostępu do wczesnego wspomagania rozwoju w powiecie oraz na potrzebę utworzenia ośrodka całodobowej opieki dla osób niepełnosprawnych (DPS).

Stowarzyszenie Rodzinnej Pieczy Zastępczej „Źródełko” wskazuje na konieczność globalnego wsparcia rodziców zastępczych, rodzin zastępczych w trudnych sytuacjach życiowych (poważna choroba, potrzeba rehabilitacji, śmierć małżonka, pobyt w szpitalu, itp.)

Według w/w Stowarzyszenia należy kłaść nacisk na integrację rodzin zastępczych i pozytywne wzmocnienie rodziców zastępczych - jako ochrona przed wypaleniem, ale także w celu promocji rodzicielstwa zastępczego. Ważnym aspektem jest dofinansowanie wypoczynku letniego dla rodzin zastępczych- integracja oraz propagowanie kreatywnie, rodzinnie spędzanego czasu wolnego.

Wskazano także na stworzenie bazy rodzin pomocowych, w celu umożliwienia zawodowym rodzinom zastępczym korzystania z urlopu. Wspieranie usamodzielniających wychowanków rodzin zastępczych, ich aktywizacja zawodowa, tworzenie bazy stanowisk pracy w porozumieniu z lokalnymi przedsiębiorcami, to kolejne wyzwania dla instytucji działających w sferze polityki społecznej.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy problemów społecznych, a także przedstawionych opinii dotyczących kierunków rozwoju polityki społecznej realizowanej przez władze Powiatu Grodziskiego, opracowano cel główny oraz cele strategiczne i operacyjne przedstawione w dalszej części pracy.

Cel główny:

Stworzenie systemu wsparcia i dostępu do usług specjalistycznych mających na celu zapewnienie równych szans do rozwoju mieszkańcom Powiatu Grodziskiego, przede wszystkim rodzinom i grupom społecznym zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Cele strategiczne i operacyjne.

OBSZAR POMOCY SPOŁECZNEJ

CEL GŁÓWNY 1: Wzmocnienie zintegrowanego systemu pomocy społecznej funkcjonującego w Powiecie Grodziskim.

Cele operacyjne:

1. Integracja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Rozwijanie działań na rzecz poprawy funkcjonowania środowiskowego domu samopomocy.
3. Rozpowszechnianie działań podejmowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim inne współpracujące instytucje.
4. Wzrost zatrudnienia kadry specjalistycznej w jednostkach pomocy społecznej.
5. Wzbogacanie kompetencji i podwyższanie kwalifikacji zawodowych osób zatrudnionych w instytucjach pomocy społecznej.
6. Realizowanie programów osłonowych na rzecz osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
7. Zapobieganie i ograniczenie zjawiska przemocy domowej.

Kierunki działań:

1. Systematyczne podnoszenie i doskonalenie jakości usług świadczonych przez pracowników pomocy społecznej.
2. Podnoszenie standardu usług w placówkach zapewniających opiekę dzienną.

3. Współpraca pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, państwa i organizacjami pozarządowymi.
4. Rozwój wolontariatu na rzecz osób potrzebujących
5. Aplikowanie i realizowanie projektów i programów finansowanych ze środków unii europejskiej skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
6. Rozwój specjalistycznego poradnictwa i terapii rodzinnej.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- liczba oraz rodzaj prowadzonych działań mających na celu podniesienie standardu usług w placówkach zapewniających wsparcie i opiekę osobom zagrożonym wykluczeniem;
- liczba osób objętych wsparciem w jednostkach pomocy społecznej;
- liczba realizowanych projektów i programów społecznych finansowanych ze środków europejskich oraz ilość osób objętych tym wsparciem;
- zwiększenie etatów specjalistów zatrudnionych w jednostkach pomocy społecznej;
- liczba osób korzystających z pomocy specjalistów.

Efekty realizacji celów:

Realizacja tych celów powinna przyczynić się do dalszej profesjonalizacji kadry pomocy społecznej, podnoszenia jakości usług oferowanych przez jednostki pomocy społecznej, lepsze wykorzystanie posiadanych zasobów.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne powiatu, instytucje rządowe, gminne ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariat.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2030.

OBSZAR WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

CEL GŁÓWNY 2. Wsparcie i aktywizacja osób starszych i osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Grodziskiego.

Cele operacyjne:

1. Wyrównywanie szans osób z niepełnosprawnych na rynku pracy.

2. Monitorowanie skali występowania zjawiska niepełnosprawności oraz analiza przyczyn niepełnosprawności.
3. Współpraca instytucji powiatowych i gminnych, a także organizacji pozarządowych na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych.
4. Zwiększenie dostępności urzędów, instytucji, miejsc kultury, środków transportu dla osób ze szczególnymi potrzebami.
5. Podtrzymywanie trwałej współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i osób niepełnosprawnych.
6. Stworzenie warunków do aktywności społecznej osób starszych i osób niepełnosprawnych.
7. Rozwój infrastruktury społecznej i rehabilitacyjnej dla osób starszych i osób niepełnosprawnych.
8. Likwidacja bariery transportowej w dostępie do placówek wspierających osoby niepełnosprawne.

Kierunki działań:

1. Zwiększenie uczestnictwa osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej.
2. Realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób starszych i osób niepełnosprawnych.
3. Realizacja programów z zakresu integracji i aktywizacji społecznej osób starszych i osób niepełnosprawnych.
4. Realizacja programów ministerialnych wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób niepełnosprawnych w społeczeństwie i wspierających rodziny tych osób.
5. Podnoszenie świadomości społecznej na temat funkcjonowania i potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.
6. Rozwijanie w gminach zadania związanego z realizacją usług opiekuńczych i usług opiekuńczych specjalistycznych.
7. Uruchomienie szkoły specjalnej w Powiecie.
8. Likwidacja bariery transportowej poprzez realizację potrzeby związanej z przewożeniem uczestników do Środowiskowego Domu Samopomocy (zakup lub wynajem środka transportu).
9. Rozwijanie oferty funkcjonujących w Powiecie Grodziskim Warsztatów Terapii Zajęciowej i Środowiskowego Domu Samopomocy.
10. Prowadzenie poradnictwa prawnego dla osób starszych i osób niepełnosprawnych i zawodowego dla osób niepełnosprawnych.

11. Organizowanie i kierowanie na szkolenia umożliwiające osobom niepełnosprawnym podnoszenie i zdobywanie kwalifikacji zawodowych.
12. Uruchomienie mieszkania wspomaganego.
13. Wprowadzenie w gminach Powiatu usługi sąsiedzkiej na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- liczba zorganizowanych integracyjnych przedsięwzięć o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, sportowym, dla osób starszych i osób niepełnosprawnych;
- liczba zrealizowanych programów, projektów wspierających osoby starsze i osoby niepełnosprawne i ich rodziny;
- liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z dofinansowania środków PFRON w ramach zadań realizowanych przez Powiat (likwidacji barier w architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się);
- dofinansowania do pobytu na turnusie rehabilitacyjnym; dofinansowania sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych);
- ilość osób objętych instrumentami i usługami rynku pracy;
- liczba osób starszych i osób z niepełnosprawnościami biorących udział w działalności sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej;
- ilość przedsięwzięć na rzecz dostosowania urzędów do osób ze szczególnymi potrzebami;
- ilość zorganizowanych spotkań, imprez, festynów na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- liczba powstałych mieszkań wspomaganych;
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi specjalistycznymi i usługami sąsiedzkimi,
- szkoła specjalna,
- liczba dostosowanych budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- liczba osób niepełnosprawnych korzystających z oferty warsztatów terapii zajęciowej oraz Środowiskowego Domu Samopomocy.

Efekty realizacji celów:

Realizacja tych celów powinna przyczynić się do zwiększenia świadomości społecznej na temat osób z niepełnosprawnościami i ich potrzeb, podnieść jakość życia osób z niepełnosprawnościami i osób

starszych. Ułatwić szerszy dostęp do otwartego rynku pracy dla z osób niepełnosprawnościami oraz możliwość pełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym osób starszych i osób niepełnosprawnych.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, Zakłady Pracy Chronionej, pracodawcy.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2030.

OBSZAR PIECZY ZASTĘPCZEJ

CEL GŁÓWNY 3. Zorganizowanie efektywnego systemu pieczy zastępczej oraz aktywizacja wychowanków pieczy zastępczej.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie rodzinnej pieczy zastępczej dla dzieci umieszczonych w systemie pieczy zastępczej na mocy postanowienia sądu, w tym tworzenie nowych rodzin zastępczych zawodowych.
2. Wspieranie rodzin zastępczych w pełnieniu ich funkcji.
3. Prowadzenie grup wsparcia oraz dążenie do integracji rodzin zastępczych.
4. Zapewnienie wsparcia merytorycznego i finansowego dla organizacji pozarządowych wspierających dzieci umieszczone w pieczy zastępczej.
5. Wspieranie biologicznych rodziców w dążeniu do odzyskania praw rodzicielskich.
6. Pomoc w pozyskiwaniu mieszkań oraz wsparcie w procesie usamodzielnienia dla wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
7. Wzrost zatrudnienia i stały rozwój kompetencji kadr pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem wzrostu zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i specjalistów pracujących z dziećmi.

Kierunki działań:

1. Dostęp do różnorodnych form terapii i rehabilitacji dla dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej i rodzin zastępczych.
2. Dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin zastępczych.
3. Prowadzenie intensywnej akcji promującej rodzinną pieczę zastępczą.
4. Prowadzenie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze.
5. Systematyczne organizowanie spotkań, szkoleń dla rodzin zastępczych, grup wsparcia.

6. Rozwój wolontariatu na rzecz rodzinnej pieczy zastępczej.
7. Wspieranie rodzin zastępczych w sferze materialnej oraz organizacyjnej.
8. Zatrudnienie opiekuna mieszkania treningowego.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in.

- liczby przeprowadzonych szkoleń dla rodziców zastępczych i liczba przeszkolonych kandydatów na rodziny zastępcze,
- liczby przeprowadzonych warsztatów, wdrożonych programów,
- liczby przeprowadzonych grup wsparcia,
- liczba nowopowstałych rodzin zastępczych,
- liczba podpisanych umów na rodzinne domy dziecka oraz rodziny zastępcze zawodowe,
- liczba usamodzielnionych wychowanków objętych wsparciem i korzystających z pomocy
- liczba zapewnionych miejsc w mieszkaniu treningowym.

Efekty realizacji celów:

Realizacja założonych celów skutkować powinna wypracowaniem skutecznych metod postępowania w przypadku umieszczania dzieci w pieczy zastępczej, pomoc w powrocie dziecka do rodziny biologicznej, a także stworzeniem lepszych warunków opieki na dzieckiem w rodzinach zastępczych. Zapewnienie lepszego startu dzieci opuszczających pieczę zastępcza w dorosłe i samodzielne życie.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, instytucje rządowe, ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, sąd, policja wolontariusze.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2030.

OBSZAR PRZEMOCY

CEL GŁÓWNY 5. Ograniczenie rozmiarów przemocy domowej

Cele operacyjne:

1. Rozwój profilaktyki z obszaru przemocy i uzależnień od substancji psychoaktywnych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.
2. Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla ofiar przemocy w rodzinie, z szczególnym uwzględnieniem dzieci jako ofiary przemocy.
3. Podniesienie świadomości społecznej i umiejętności ochrony przez przemocą.

4. Podnoszenie kompetencji służb realizujących zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Kierunki działania:

1. Rozwój poradnictwa specjalistycznego dla ofiar przemocy.
2. Zapewnienie wsparcia w zakresie interwencji kryzysowej.
3. Prowadzenie działań z zakresu profilaktyki dla dzieci i młodzieży poprzez różnorodne formy przekazu.
4. Prowadzenie kampanii społecznych na temat przemocy domowej przez placówki oświatowe.
5. Zacieśnianie współpracy pomiędzy instytucjami pomocy społecznej, policji oraz organizacjami pozarządowymi poprzez wspólne szkolenia, spotkania informacyjno-szkoleniowe.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- liczba uczestników programów terapeutycznych,
- liczba osób korzystających z ośrodka interwencji kryzysowej i udzielonego wsparcia,
- liczba przeprowadzonych spotkań, warsztatów, zajęć edukacyjnych,
- liczba udzielonych porad i konsultacji (psychologicznych, prawnych, terapeutycznych).

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, placówki oświatowe, ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, policja.

Efekty realizacji celów:

Realizacja założonych celów powinna przyczynić się do podniesienia poziomu wiedzy mieszkańców w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej; zwiększeniem skuteczności pomocy świadczonej osobom uwikłanym w przemoc i ochrony ofiar przemocy. Zintegrowanie służb pracujących z problemem przemocy domowej jest zjawiskiem wysoko pożądanym.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2030.

OBSZAR AKTYWIZACJI LOKALNEJ SPOLECZNOŚCI

CEL GŁÓWNY 6. Zachęcanie mieszkańców powiatu grodziskiego do aktywności lokalnej.

Cele operacyjne:

1. Współpraca instytucji państwowych z organizacjami pozarządowymi, fundacjami i stowarzyszeniami działającymi w zakresie polityki społecznej.
2. Zaktywizowanie społeczeństwa do działań na rzecz poprawy warunków społecznych w powiecie, w tym tworzenia organizacji, stowarzyszeń i fundacji.
3. Zaangażowanie potencjału mieszkańców na rzecz działań społeczności lokalnej.
4. Zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej.

Kierunki działań:

1. Powołanie pełnomocnika Starosty ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.
2. Poszerzenie oferty wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, integracyjnych i sportowych dla lokalnej społeczności.
3. Promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych.
4. Udzielenie wsparcia finansowego i merytorycznego dla organizacji pozarządowych.
5. Poradnictwo i organizacja szkoleń dla organizacji pozarządowych.

Wskaźniki realizacji celów:

Ocena efektywności realizowanych celów operacyjnych będzie mierzona na podstawie m.in. wskaźników ich realizacji takich jak:

- Zatrudnienie pełnomocnika Starosty ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Liczba programów, inicjatyw i innych przedsięwzięć, w które zaangażowane są jednostki organizacyjne powiatu, gminy i partnerzy publiczni oraz pochodzący z sektora organizacji pozarządowych.
- Liczba zadań zleconych,
- liczba uczestników wydarzeń kulturalnych sportowych, edukacyjnych

Efekty realizacji celów:

Realizacja założonych celów skutkować powinna wzrostem aktywności i zainteresowania mieszkańców sprawami społeczności lokalnej; rozwojem i utrwalaniem kontaktów społecznych, a także wzmocnieniem współpracy instytucji publicznych z organizacjami pozarządowymi.

Realizatorzy i partnerzy działań:

Rada Powiatu, Starostwo Powiatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i inne jednostki organizacyjne Powiatu, ośrodki pomocy społecznej, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe, wolontariusze.

Termin realizacji celów:

Czas realizacji strategii, tj. lata 2023-2031.

2. Realizacja strategii

2.1. Źródła dofinansowania

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Finansowanie jest jednym z warunków realizacji wyznaczonych celów. Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu Powiatu Grodziskiego. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- 1) środki z budżetu Państwa, w tym budżetu Wojewody Wielkopolskiego, budżetu samorządu Województwa Wielkopolskiego,
- 2) środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- 3) środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- 4) środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.
- 5) Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 6) Sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni)
- 7) projekty systemowe i konkursowe w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Powiatu. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez powiat oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania.

2.2. Monitorowanie i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest podstawowym warunkiem jej wdrożenia. Monitoring to proces zbierania informacji na temat realizacji zaplanowanych działań w określonym czasie i osiągnięcia założeń. Monitoring realizacji celów strategicznych prowadzony będzie na bieżąco przez coroczne sporządzanie sprawozdań z realizacji zadań poszczególnych instytucji, sporządzania oceny zasobów pomocy społecznej, raportu o stanie powiatu .

Ewaluacja rozumiana jest jako ocena wartości projektu poprzez porównanie rezultatów projektu z zamierzonymi celami. Wykonywana za pomocą systematycznego zbierania i analizowania informacji (ilościowo lub jakościowo). Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz w jakim stopniu przełożyły się na realizację celów Strategii. Informowanie o efektach i jakości wdrażania Strategii. Monitoring i ewaluacja będą prowadzone poprzez wykorzystanie wskaźników określonych dla poszczególnych celów operacyjnych. Bazą umożliwiającą przeprowadzenie monitoringu i ewaluacji będą stanowiły informacje zawarte w sprawozdaniach oraz informacjach i danych otrzymanych od instytucji i organizacji, realizujących cele strategiczne. Realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz wynikające z niej poszczególne programy będzie przedmiotem okresowego monitorowania i oceny w roku 2027. Ponieważ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Grodzkiego jest dokumentem długookresowym, może zaistnieć potrzeba jej modyfikacji w aspekcie zaplanowanych do realizacji celów oraz innych elementów. Ewaluacja końcowa, przeprowadzona zostanie w 2030 roku i będzie stanowić obiektywną ocenę procesu realizacji i rezultatów pod względem, użyteczności, trwałości, efektywności podjętych działań w ramach Strategii. Wyniki oceny posłużą do przygotowania i opracowania dokumentu na kolejne lata. Realizacja Strategii będzie przebiegała z uwzględnieniem następujących programów sektorowych:

- Powiatowy programu działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej.

IV. ZAKOŃCZENIE

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030 jest dokumentem długofalowym, wskazującym na konkretne działania w ramach przyjętych założeń. Opracowana strategia wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględnia potrzeby mieszkańców powiatu i prowadzi do realizacji założonej misji. Realizacja celów zapisanych w Strategii możliwa będzie dzięki wspólnej pracy wszystkich instytucji i osób zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców Powiatu Grodzkiego, ze szczególnym uwzględnieniem realizujących zadania z zakresu pomocy społecznej.

Czas realizacji Strategii jest dość długi, aby nie tylko zrealizować cele strategiczne i operacyjne w niej zawarte, ale także wyzwolić aktywność środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania ważnych dla powiatu problemów społecznych.

Strategia nie wyczerpuje jednak wszystkich działań, które można byłoby jeszcze uwzględnić w dokumencie, wybrano jednak te najpilniejsze i najważniejsze. Za kryterium wyboru przemawiały praktyczne możliwości realizacji działań, zorientowanych głównie na przeciwdziałaniu i łagodzeniu negatywnych skutków zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych oraz aktywizację zaniedbanych środowisk, ze wskazaniem wybranych instrumentów realizacji i partnerów społecznych.

1. Spis tabel

Tabela 1. Informacje dotyczące powierzchni i ludności Powiatu Grodziskiego - dane 2021 r.....	19
Tabela 2 Ludność Powiatu Grodziskiego według ekonomicznych grup wieku - dane 2021 r.....	20
Tabela 3 Wykaz podmiotów leczniczych z terenu Powiatu Grodziskiego.....	21
Tabela 4 Liczba dzieci w przedszkolach z terenu Powiatu Grodziskiego w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022.....	22
Tabela 5 Liczba dzieci w szkołach podstawowych z terenu Powiatu Grodziskiego w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022.....	23
Tabela 6 Liczba uczniów i absolwentów publicznych szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022.....	24
Tabela 7 Liczba uczniów i absolwentów niepublicznych szkół ponadpodstawowych w roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022.....	25
Tabela 8 Powody ubiegania się o świadczenia z pomocy społecznej -zsumowane dane z Ośrodków Pomocy Społecznej w Grodzisku Wielkopolskim w latach.....	27
Tabela 9 Formy wsparcia świadczone przez Ośrodki Pomocy Społecznej zlokalizowane na terenie Powiatu Grodziskiego w latach 2019-2020.....	29
Tabela 10 Typy rodzin objętych pomocą społeczną - zsumowane dane z Ośrodków Pomocy Społecznej w Powiecie Grodziskim.....	30
Tabela 11 Liczba bezrobotnych z poszczególnych jednostek administracyjnych Powiatu Grodziskiego według stanu na 31.12.2019 r., 31.12.2020 r., 31.12.2021 r. i 31.12.2022 r.....	31
Tabela 12 Bezrobotni z terenu Powiatu Grodziskiego zarejestrowani w PUP.....	32
Tabela 13 Bezrobotni według wieku z terenu Powiatu Grodziskiego zarejestrowani w PUP.....	32
Tabela 14 Podział osób zarejestrowanych w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim.....	34
Tabela 15 Liczba wydanych orzeczeń w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim.....	34
Tabela 16 Podział wydanych orzeczeń w Powiatowym Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Grodzisku Wielkopolskim według celu składania wniosków.....	36
Tabela 17 Wydane orzeczenia w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Grodzisku Wielkopolskim.....	37
Tabela 18 Liczba podopiecznych Warsztatów Terapii Zajęciowej z terenu Powiatu Grodziskiego według stopnia niepełnosprawności.....	38
Tabela 19 Liczba uczestników Środków Domów Samopomocy według stopnia niepełnosprawności.....	38
Tabela 20 Liczba i stopnie niepełnosprawności uczniów uczęszczających do klas specjalnych w Powiecie Grodziskim.....	39
Tabela 21 Liczba i stopnie uczniów uczęszczających do szkół ponadpodstawowych w Powiecie Grodziskim.....	39
Tabela 22 Ilość osób pokrzywdzonych w skutek patologii społecznych.....	41
Tabela 23 Liczba rodzin zastępczych w Powiecie Grodziskim.....	42
Tabela 24 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych w Powiecie Grodziskim.....	43

Tabela 25 Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych pochodzących z Powiatu Grodziskiego ...	43
Tabela 26 Wnioski złożone do Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z terenu Powiatu Grodziskiego	45
Tabela 27 Dane statystyczne dotyczące problemu narkomanii w Powiecie Grodziskim.....	47
Tabela 28 Liczba rodzin i osób w rodzinach, które skorzystały z pomocy Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Grodziskiego z powodu bezdomności.....	48
Tabela 29 Liczba pracowników socjalnych i asystentów rodziny zatrudnionych w Ośrodkach Pomocy Społecznej w Powiecie Grodziskim	49
Tabela 30 Realizacja programu "Aktywny Samorząd" w latach 2019-2022	53
Tabela 31 Organizacje pozarządowe w Powiecie Grodziskim, działające w obszarze pomocy społecznej	60
Tabela 32 Liczba osób zatrudnionych na etat w Warsztatach Terapii Zajęciowej w Powiecie Grodziskim	73
Tabela 33 Liczba osób przyjętych przez Ośrodek Interwencji Kryzysowej według głównego problemu.....	74

UZASADNIENIE
DO UCHWAŁY NR LXI/426/2023
RADY POWIATU GRODZISKIEGO
z dnia 28 listopada 2023 r.

w sprawie przyjęcia Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
na lata 2023-2030

Zgodnie z art. 19 pkt 1) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zmianami) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup poszczególnego ryzyka.

W związku z powołanym przepisem Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grodzisku Wielkopolskim przedkłada projekt Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023-2030. Projekt strategii zgodnie z wymogiem art. 19 w/w ustawy skonsultowany został z Ośrodkami Pomocy Społecznej Powiatu Grodziskiego.

Mając powyższe na uwadze przyjęcie uchwały jest zasadne.